

NEDJELJNI

BANJALUKA, 4. i 5. maja 1985.
Broj 4392 Godina XLII Cijena 32 dinara

MILO

GLAS

LIST SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA

IZLAZI SVAKOG DANA OSIM NEDJELJE

TITO I REVOLUCIJA

DJELO PRETO- ČENO U ŽIVOT

● Titova metodologija revolucije zasniva se na ključnoj i određujućoj poziciji radničke klase i Saveza komunista u društvu. Samo iz te pozicije moguće je oblikovati politički sistem u kojem će se interesi ovih snaga slobodno izražavati i u što većoj mjeri ostvarivati

Strana 6.

UZ PETU GODIŠNJICU SMRTI
JOSIPA BROZA TITA

Dobrodošlica lideru mira

Beograd je priredio veličanstven doček predsjedniku Titu po njegovom povratku sa Šeste konferencije nesvrstanih u Havani. Stotine hiljada radnih ljudi, omladinaca i pionira našeg glavnog grada izašlo je 10. septembra 1979. na ulice da pozdravi najdražeg sugrađanina i poželi mu dobrodošlicu nakon povratka u domovinu sa još jednog uspješnog puta mira.

Na trasi dugoj 20 kilometara, odsurčinskog aerodroma do Topčidera, građani Beograda su izrazili svoju zahvalnost predsjedniku Titu zbog njegove hrabrosti, upornosti i dosljednosti u odbrani, očuvanju i jačanju jedinstva pokreta nesvrstanih zasnovanog na izvornim principima.

Na slici: Beograđani pozdravljaju predsjednika Tita prilikom njegovog povratka iz Havane.

U POSJETI MEMORIJALNOM CENTRU „JOSIP BROZ TITO“

Sve podsjeća na Tita

● Kroz Memorijalni centar za pet godina prošlo je više od 8,5 miliona posjetilaca, ne računajući domaće i strane delegacije ● Još uvijek se sređuje bogat fond predmeta, kojima će se dopuniti izložene zbirke.

Strane 12. i 13.

„GLASOV“ INTERVJU:
Rade Serbedžija, glumac

„KRALJ LIR“ KAO POVOD

● Nedavna premijera Sekspirovog „Kralja Lira“ u zagrebačkom teatru „Gavella“, uz osebniji rediteljski pristup Koste Spaića, donijela je i izuzetnost artističke realizacije Rade Serbedžije

Strana 8.

UZ 40-GODIŠNJICU PROBOJA
LOGORA U JASENOVCU

ILIJIN PUT DO SLOBODE

● Za vrijeme kozarske ofanzive, u ljeto 1942. Ilija Ivanović iz Gornjih Podgradaca kao 13-godišnji dječak zatočen je u ustaški logor Jasenovac, odakle se krajem rata neobičnim sticajem okolnosti uspio izbaviti iz ustaških kandži

Strana 5.

KRAJEM NEDJELJE

Četrdeset godina mira

● Blokovska podijeljenost svijeta glavna je opasnost koja prijete čovječanstvu ● I u pripremama za proslavu pobjede u drugom svjetskom ratu prisutne su blokovske karakteristike i nadmetanja pri čemu se ponekad potpuno zanemaruju istorijske činjenice i moralni obziri

Ovih dana u svijetu se proslavlja četrdeset godina od dana pobjede nad fašizmom, kada su ujedinjenim snagama saveznici donijeli definitivnu pobjedu u najkrvavijem ratu u historiji čovječanstva. Vrijedi se podsjetiti da je u njemu živote izgubilo preko 50 miliona ljudi, da je ratovalo preko 40 država, da su operacije vođene praktično na svim kontinentima, ali su najveća razaranja ipak bila u Evropi. Ujedno, to je bio rat u kome je prvi put upotrebljeno nuklearno oružje, čime je svijet nesumnjivo zakoračio u svoju novu epohu.

Privodeći rat kraju, saveznici su svijetu obećali dugovječni mir i slobodu. Vođe sile među njima preuzele su posebnu obavezu da to obećanje i ostvare, u prvom redu kroz organizaciju Ujedinjenih naroda koja je trebalo da postane mjesto dogovaranja i čuvanja mira. Nažalost, to obećanje nije održano. U protelih četrdeset godina širom svijeta vođeno je 160 ratova u kojima je poginulo oko 25 miliona ljudi i u kojima su, pored ostalih, učestvovali i one države koje su na sebe preuzele obavezu da garantuju mir i mirno rješavanje međunarodnih sporova. Čak i na evropskim prostorima, gdje zvanično nije bilo ratovanja, bilo je vojnih intervencija u kojima je sila bila glavni argument političkog ubjeđivanja.

Odokonačanja najkrvavijeg rata u historiji čovječanstva karakteristična svjetskih odnosa ideološka i politička podijeljenost svijeta na dva antagonistička bloka u kojima je koncentrisana tolika moć i snaga oružja da bi njegova upotreba značila uništenje cijele planete i sveg živog na njoj. Međutim, treba i taći da u tom svijetu postoje i snage koje su svjesne svih opasnosti proisteklih iz bjesomučne trke u naružanju i energično se suprotstavljaju takvoj politici koja svijet vodi ka katastrofi. U prvom redu to su one zemlje koje u okviru pokreta nesvrstanih djeluju kao savjet čovječanstva, a među njima je najveći broj onih koje su svoju nezavisnost stekle tek u posljednjih četrdeset godina.

oslobodivši se kolonijalnog jarma. U pokretu nesvrstanih je više od dvije trećine svih nezavisnih država, a u njima živi polovina čovječanstva. Blokovska podijeljenost svijeta glavna je opasnost koja prijete čovječanstvu. Uskogrude političke i ideološke računice potiskuju u drugi plan one najneophodnije težnje koje bi vodile ostvarenju obećanja napisanih neposredno uoči kraja drugog svjetskog rata. Ne treba posebno ukazivati da je to prije svega obezbjeđivanje najelementarnijih potreba ljudima koji još uvijek gladuju, a gladuje svaki četvrti čovjek na planeti, prava na zdravlje i pristojan život. Kad bi sredstva koja se troše na oružje u samo jednoj godini upotrijebile u ove svrhe, na zemlji bi zavlдалo blagostanje. Nažalost, oružje se danas seli i u kosmos čime se višestruko povećava ugroženost čovječanstva.

I u pripremama za proslavu pobjede u drugom svjetskom ratu prisutne su blokovske karakteristike i nadmetanja, pri čemu se ponekad potpuno zanemaruju istorijske činjenice i moralni obziri. Američki predsjednik Regan najavljuje posjetu groblju na kome su sahranjeni nacistički zločinci. U Moskvi se javljaju teze po kojima je dio Njemačke proglašen maltene najaktivnijim borcem protiv nacizma. Sofija se busa u prsa da su njene trupe oslobađale i oslobodile Jugoslaviju, mada su u četiri godine ratovanja četrdeset mjeseci stajale na strani fašizma.

Sličnih primjera falsifikata istorije dalo bi se još nabrojati, nije neophodno. A oni najuvjerljivije govore o podređivanju opštih svjetskih interesa trenutnim političkim opsesijama čija je osnovica u blokovskom viđenju svega što se zbiva ili bi trebalo da se zbiva. Zbog toga i proslava četrdesetogodišnjice pobjede nad fašizmom nosi u sebi prizvuk realnog strahovanja za budućnost, koje i neće biti ako se ne prihvate i ostvare obećanja data na kraju najkrvavijeg rata u historiji čovječanstva.

A. OTOVIĆ

TITU U SPOMEN

● Radnici će zaustaviti mašine, vozači kamione, djeca će ostaviti svoje igre, Jugoslavija će danas u 15,05, kada se oglase sirene, minutom ćutanja odati poštu čovjeku koji je obilježio našu epohu — drugu Titu ● U školama i jedinicama JNA prvi časovi 6. maja biće posvećeni životu i djelu Josipa Broza Tita

Oglašavanje sirena u cijeloj zemlji danas u 15,05 časova, na godišnjicu smrti druga Tita, sjetice nas još jednom na Titovo veliko djelo i misao. Radnici će zaustaviti mašine, vozači kamione, djeca će ostaviti svoje igre i minutom ćutanja odati poštu onome koji je obilježio našu epohu — drugu Titu.

Na čas Predsjednikove smrti cvijećena njegovog grobpoložice delegacija organa i društveno-političkih organizacija Federacije, oružanih snaga, republika i pokrajina i delegacije Beograda, Ljubljane i rodnog Kumrova.

Na svim radnim i političkim skupovima minutom ćutanja daće se pošta Titu radniku,

neumornom borcu i misliocu.

U školama i jedinicama JNA prvi časovi 6. maja biće posvećeni životu i djelu Josipa Broza Tita. Čuće buduće vojne starješine o malom Joži iz Kumrova, metalskom radniku komunisti koji na čuvenom bombaškom procesu izgovara da priznaje samo sud svoje partije, i velikom vojniku čija se strategija primijenjena na Neretvi proučava na svim vojnim školama u svijetu. Na školskom čas mladi će saznati o zemlji građenoj iz ratnih ruševina na čijem je čelu bio drug Tito, o Titovom odlučnom „ne“ staljinizmu i njegovoj borbi za nezavisnost i aktivnu miroljubivu koegzistenciju svih zemalja. Lekcija o Titovom djelu biće la-

ka jer ono živi i danas. Bratstvo i jedinstvo i ravnopravnost svih naroda i narodnosti, amanet je koji nam je Tito ostavio. Nesvrstani pokret, čiji je Tito bio jedan od tvoraca, danas je realna snaga koja se suprotstavlja blokovskoj podjeli svijeta.

Štabela mladosti, koju nose ruke omladinaca širom Jugoslavije, na dan Titove smrti u znak počasti trenutak će stati, da bi ponovo nastavila svoj put simbolizujući bratstvo i jedinstvo, i sve tekovine poslijeratne Jugoslavije. I kao što je Kozara nekad pjevala drugu Titu, tako će i mladost svojim riječima ponoviti da je spremna na još stotinu ofanziva, jer zna svoj put — put druga Tita.

PRENOSIMO

„VEČERNJI LIST“

● Heroj otpora i spasitelj domovine upotpunio je djelo u povijesnom razdoblju punom napetosti i uspio odbraniti temeljne interese svoje zemlje i interese mira u Evropi, kaže u sjećanju na Predsjednika Tita Sandro Pertini, italijanski šef države

„Poslije pet godina sjećam se nestanka predsjednika Tita, heroj otpora i spasitelj domovine upotpunio je djelo u povijesnom razdoblju punom napetosti i uspio odbraniti temeljne interese svoje zemlje i interese mira u Evropi. Pod njegovim vodstvom nesvrstanost je postala konkretni ideal prevladavanja blokova i prema tome sredstvo međunarodnog puštanja.

U okviru talijansko-jugoslovenskih odnosa pospješio je proces nestanka onih ostataka nerazumijevanja između dviju zemalja koji su se vukli još iz ratnog perioda. Danas su povjerenje, prijateljstvo, suradnja i aktivno traženje mira u međunarodnim organizacijama karakteristika djelovanja dviju vlada u duhu dogovora

Sjećanje na prijatelja

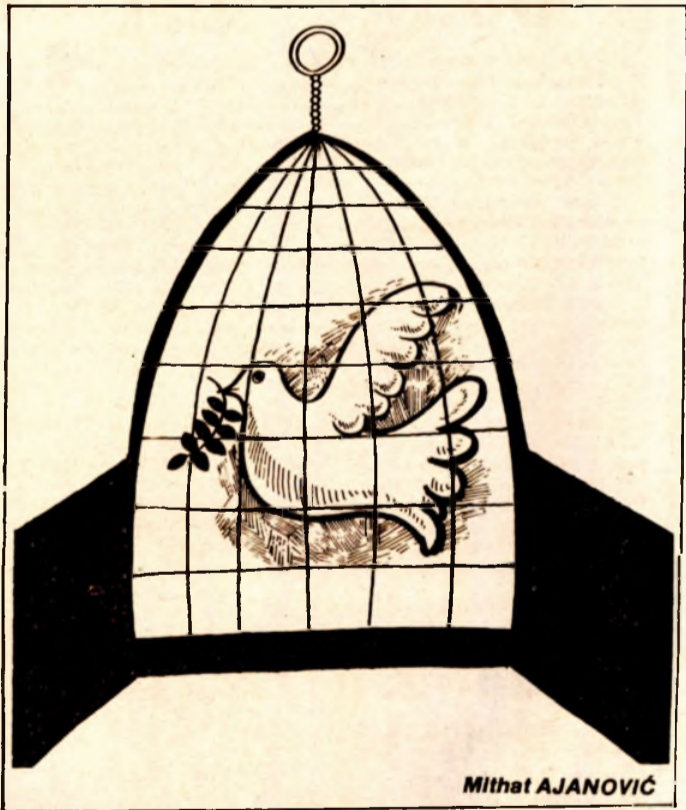
postignutih Osimskim sporazumima.

Najotvorenija granica u Evropi obilježje je talijansko-jugoslovenske granice. Našaje zajednička obaveza jačati ovu mogućnost kontakta radi učvršćivanja našeg prijateljstva, kao i radi jačanja razumijevanja između dviju vlada, a u dubokoj uspomeni na ono što je djelo predsjednika Tita značilo za Jugoslaviju, za talijansko-jugoslovensko prijateljstvo i za

dobrobit svih zemalja Evrope i svijeta.

To je najbolji način da pamtimo Tita: hrabrog partizana, prosvijećenog državnika, čvrstog i postojanog branitelja svog naroda; mog bratski bliskog prijatelja.

To je u ekskluzivnom napisu za zagrebački „Večernji list“ napisao predsjednik Republike Italije Sandro Pertini, u povodu 5-godišnjice smrti predsjednika Tita.

REKLI SU...

Trajna istorijska tvorevina

Proteklih pet godina od smrti predsjednika Tita pokazale su da su špekulacije ostale špekulacije, a Jugoslavija nastavlja da ide putem koji su njeni narodi i narodnosti na čelu sa Titom izabrali. To je put bratstva-jedinstva, nacionalne ravnopravnosti, socijalističkog samoupravljanja i nesvrstanosti. Po složenosti i težini problema unutrašnjeg razvoja zemlje i međunarodnih problema bio je to jedan od težih perioda kroz koje je naša jugoslovenska višenacionalna socijalistička zajednica prolazila u toku četrdeset godina po svršetku našeg na-

rodnooslobodilačkog rata i drugog svjetskog rata. Jugoslavija je i poslije Tita proživela taj period, a da njen opstanak nijednog trenutka nije dolazio u pitanje, uprkos teškoća sa kojima se morala suočavati. Naprotiv, samo se potvrdilo u tom periodu daje socijalistička Jugoslavija trajna istorijska tvorevina jedinstvene narodnooslobodilačke borbe i narodne socijalističke revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije.

(Iz intervjuja Miloša Minića „Večernjem listu“)

Djelo dostojno ličnosti

— Tito je bio prije svega ličnost koji je umio ocijeniti sticaj historijskih okolnosti. Najviše impresionira njegova intuicija i sposobnost kojom je znao ocijeniti raspoloženje i sagledati snagu naroda. Trebalo je zaista imati mnogo izuzetnih odlika, pa u trenutku kad je buržoazija kapitulirala pred okupatorom ne priznati komadanje Jugoslavije već

pozvati narod na ustanak i uspješno izvesti do kraja oružanu revoluciju, izvojevati pobjedu krunisanu istinskim bratstvom i jedinstvom.

To djelo dostojno je čitave jedne generacije i ličnosti kakva je bio Tito.

(Iz intervjuja dr Dušana Dragosavca riječkom „Novom listu“)

„GLAS“ List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf i Srbac. Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovnog odbora NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: Mirko Kisjan (banjalučka hronika), Emin Krkić (popodnevni desk), Tomo Marić (sport), Miloš Milićević (Bosanska krajina), Miro Mladenović (tehnička redakcija), Sabira Piragić (desk), Nada Puvčić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Smajić (hronika), Dragiša Spremo (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas“: Ivan Andričić, Nusreta Borić (Predsjednik) Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kazmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa“ izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.

SNIJEG U MAJU

● Pod snježnim pokrivačem debelim i do dvadesetak centimetara jutros su osvanula mnoga mjesta, a naročito u zapadnom dijelu Jugoslavije

BANJALUKA, 3. maja — Prema meteorološkoj statistici na području Bosanske krajine snijeg se posljednji put zabijelio za prvomajске praznike još 1972. godine. Tada su registrovane i izuzetno niske temperature. Gotovo ista slika viđena je i danas, gotovo 14 godina kasnije, u mnogim mjestima zapadnog dijela Jugoslavije. Pod snježnim pokrivačem debelim i do dvadesetak centimetara osvanuli su mnogi gradovi u Sloveniji, Hrvatskoj i zapadnoj Bosni pa se u ovim krajevima preporučuje čak i korištenje zimske opreme. Tako je zbog visokog snijega zatvoren i granični prelaz sa Italijom Predel. Granični prelazi sa Austrijom su otvoreni za saobraćaj, ali je na svima obavezna zimska oprema za sva vozila. Slično je i u Gorskotomaru gdje je na kolovoze napadalo i po desetak centimetara snijega što stvara mnogobrojne teškoće u normalnom odvijanju saobraćaja. Snijega ima i na putevima u Lici. Prema informacijama Tanjugovih dopisnika najviše ga ima na području Plitvičkih jezera i na putevima ka moru koji vode preko Velebita.

U vremenskim neprilikama neuobičajenim za ovo doba godine javljaju i naši dopisnici iz Bihaća, Ključa i Prnjavora. U svim tim mjestima bilježe se obilnije snježne padavine koje su stvorile neprilike poljoprivrednicima, a izletnicima

pokvarili prvomajске praznike. Najviše nevolja sa snijegom čini se imaju stanovnici zapadnokrajiskih komunala. U Bihaću i susjednim krajiškim komunama za veoma kratko

Kratkotrajne snježne padavine i u Banjaluci

vrijeme napadalo je mjestimično i po petnaestak centimetara snijega koji je lomio grane u voćnjacima, a značajniju štetu je prčinio i povrtarskim kulturama.

Snijeg je iznenadio i Banjalučane. Za samo nekoliko sati da-

nas se dogodilo čak sedam saobraćajnih nezgoda u kojim je povrijeđeno nekoliko lica.

— Ovakve vremenske neprilike u našim krajevima nastale su pod uticajem talasa vlažnog vazduha koji je u toku noći prodro preko Alpa. Međutim, brzo napreduje prema istoku tako da već narednih dana očekujemo stabilizaciju vremena, kaže Nebojša Kuštrinović, meteorolog.

V. DUBOČANIN

U VRBANJCIMA KOD KOTOR-VAROŠA

OTVOREN RESTORAN

KOTOR-VAROŠ, 3. maja — Iako posluje u otežanim uslovima privredivanja, Ugošteljsko-turistička RO „Borje“ nastoji proširiti svoje kapacitete. Nedavno je otvoren novi restoran u Vrbanjcima kod Kotor-Varoša. Savremeno uređeni objekti raspolaže sa oko 250 mjesta na zatvorenom i otvorenom prostoru. U izgradnju restorana uloženo je oko

15 miliona dinara, od toga znatan dio vlastitih sredstava. Prema riječima Mate Lovrenovića, direktora „Borja“, otvaranjem ovog objekta biće povećan ukupan prihod cijele organizacije. Uskoro će početi i uređenje prostora u dijelu hotela „Borik“.

D.K.

JUČE U BANJALUCI SAHRANJEN TEUFIK KADENIĆ CINKARA

Dosljedan i neumoran borac

BANJALUKA, 3. maja — Danas je u Banjaluci, na Novom groblju, sahranjen član Savjeta Republike Teufik Kadenić Cinkara, radnički borac Banjaluke, istaknuti partizanski obavještajac i neumorni oficir državne bezbjednosti.

U ime Skupštine opštine i društveno-političkih organizacija Banjaluke, od preminulog Teufika Kadenića oprostila se Ivana Vujić, predsjednik Opštinskog komiteta Saveza komunista. Evocirajući uspomene na lik ovog borca i zaslužnog sugrađanina, nosioca Aprijske nagrade Banjaluke, ona je između ostalog istakla:

„Citav taj put prešao si uzdignute glave, kao dosljedan borac, koji je znao samo za odricanje i rad. Radio si neumorno i u tome trošio svoju snagu. Nisi znao za sebe, jer si sebe unosio u posao. Rijetki su bili trenuci odmora, jer

je trebalo dizati porušeno, jer je trebalo braniti stečeno. Naša Partija koju si tako dugo služio, kojoj si pripadao do zadnjeg svog daha ostala je osiromašena za jednog svog vjernog člana. Tvoja Banjaluka iskreno će te žaliti jer si joj poklonio svoju mladost i sve svoje stvaralačke snage.“

U ime saboraca i prijatelja od Teufika Kadenića Cinkara oprostio se i Mujo Kušmić, nosilac „Partizanske spomenice 1941.“ a u ime Predsjedništva društveno-političkih organizacija SRBIH Petar Dodig, član Savjeta Republike.

Danas prije podne je u Sarajevu, u Skupštini SR Bosne i Hercegovine održana komemorativna sjednica na kojoj je o liku i djelu Teufika Kadenića Cinkara govorio Joco Marjanović, član Savjeta Republike.

U ime ratnih drugova i prijatelja oprostio se Mujo Kušmić

B.R.

U RASTOKAMA KOD KLJUČA

Rasadnik na deset hektara

KLJUČ, 3. maja — Izvršni odbor Skupštine opštine Ključ prihvatio je elaborat o izgradnji rasadnika za potrebe OOUR-a „Šumarstvo“ Ključ. Kako je predviđeno, novi rasadnik bi bio lociran na području Rastoke na površini od deset hektara.

U tu svrhu će biti izuzeto zemljište koje je sada u privatnom vlasništvu, što podrazumijeva potrebu potpunog rješavanja imovinsko-pravnih odnosa.

Formiranje novog sadašnjeg rasadnika „Točine“ će biti ukinut, a stvorit će se uslovi brzi uzgoj i prirast novih šuma u ovoj komuni, čiji je udruženi rad pretežno orijentisan na proizvodnju i preradu drveta.

O. F.

ČELINAČKA ISKUSTVA

Bolovanja pojela fabriku

ČELINAC, 3. maja — Organizacije udruženog rada čelinačke opštine suočene su steškoćama zbog porasta bolovanja. Prošle godine izgubljeno je 50.724 dana. Ovaj problem ukazuje na to da je svakog dana bolovalo više radnika u odnosu na broj zaposlenih. Bolovanja do 30 dana su veća za 2,49, a preko 30 dana za 2,24 odsto.

Iako je stopa bolovanja u prošloj nešto smanjena, u odnosu na prethodnu godinu, to nije dovoljno da se ostvare zadaci programa ekonomске stabilizacije kojim je pored ostalog utvrđeno da se preduzmu mjere za smanjivanje bolovanja. U organizacijama udruženog rada i zajednicama na ime bolovanja isplaćeno je 23 miliona, od toga do 30 dana 12 miliona dinara. Preostali dio sredstava od 11 miliona za bolovanja preko 30 dana

● Lani je zbog bolovanja izgubljeno 50.724 dana: sredstvima koja su za ovu namjenu isplaćena mogla se izgraditi manja fabrika sa 60 radnih mjesta ● Iskustva pokazuju da se nije gotovo ništa učinilo u provođenju konkretnih zadataka u suzbijanju bolovanja

izdvojila je Zajednica zdravstvene zaštite Čelinac.

Valja istaći da se posljednjih godina u udruženom radu vodi aktivnost o smanjivanju bolovanja. Međutim, dosadašnja iskustva pokazuju da se u toj stabilizacionoj akciji ne postižu željeni efekti. O ovom problemu često se raspravlja u organizacijama udruženog rada i društveno-političkim subjektima. Praksa je pokazala da se posve malo uradilo na provođenju konkretnih zadataka u prevazilaženju teškoća zbog bolovanja.

S. MILJEVIĆ

ŠTAFETA MLADOSTI U SREDNJOJ BOSNI

Put ljubavi i mladosti

ILIJAS, 3. maja (Tanjug) — Štafa mladosti nastavila je danas put po srednjoj Bosni, nošena rukama mladih koji su još jednom potvrdili da nepokolebljivo slijede Tičovo djelo. Nakon što je jutros ispraćena iz Visokog, Štafa je tokom prijedodneve prošla kroz Vareš, Brezu i Ilijaš. U rudarskim gradićima Varešu i Brezu Štafi je priredeno srdačan doček uz bogat kulturno-umjetnički program. Dolazak simbola mladosti i bratstva i jedinstva bio je prilika da se još jednom istaknu

rezultati omladinaca. U Brezi mladi rade na pošumljavanju okolnih goleti a svake nedjelje uređuju lokalne puteve.

Slično je bilo i u Ilijašu gdje se posebno ističu mladi Tvornice montažnih kuća i željezare.

Nakon kraćeg zadržavanja u ovim mjestima Štafa je nastavila put ka Olovu, Kladnju i rudarskim Banovićima, a do večeras će proći Lukavac, Gračanica, Doboj, Tešanj, da bi prenoćila u Tesliću.

POSLIJEPRAZNIČNE NEVOLJE PRNJVORSKIH RODITELJA

Kad vrtić narađuje...

PRNJVOR, 3. maja — Djeca zaposlenih roditelja, čiji radni kolektivi nisu danas nastavili praznovanje, nisu ovog petka mogla da se smjeste u Dječiji vrtić „Naša radost“. Odluka samoupravnih organa ove ustanove da prvomajске praznike i vikend spoje, odnosno da i petak gotovo preko noći pretvore u neradni dan, naišla je na negodovanje mnogih roditelja, jer su se jutros prije polaska na posao morali snalaziti kako znaju i umiju. Postupak vrtića je u svakom slučaju za kritiku. Ili možda i u ovom malom kolektivu smatraju da mogu narediti jedan dan kako bi zaposleni punih pet dana bili slobodni od radnih obaveza. U vrtiću, međutim, nisu propustili da odnedavno, tačnije od 1. maja, povećaju cijenu usluga za cijelih 1.000 dinara.

POČELI 11. PRVOMAJSKI SUSRETI ESPERANTISTA JUGOSLAVIJE

Druženje u gradu AVNOJ-a

● Okrugli sto posvećen vaspitanju i obrazovanju mladih u osnovnim školama i širenju esperanto pokreta

BIHAĆ, 3. maja — Sinoć su u Bihaću otvoreni ovogodišnji 11. prvomajski susreti esperanto omladine Jugoslavije. Danas prije podne mladi su položili vijenac na Partizansko spomen-groblje u Borčićima gdje su prisustvovali i velikom času istorije. Počele su i debate o značaju i ciljevima međunarodne godine omladine s posebnim osvrtom na pokret za esperanto. Ova druženja u gradu AVNOJ-a i USAOJ-a održavaju se u okviru obilježavanja stote godišnjice esperanta. O toj temi danas su održana i brojna predavanja, okrugli sto posvećen je vaspitanju i obrazovanju u srednjim i osnovnim školama sa aspekta esperanto organizacije. Esperantisti iz svih krajeva naše zemlje u toku boravka u Bihaću posjetiče Spomen-muzej Prvog zasjedanja AVNOJ-a i spomen-područje žrtvama fašističkog terora na Garavicama, a delegaciju ovog skupa primiče i predsjednik Skupštine opštine Bihaća Joso Živković.

D. MUTIĆ

U BOSANSKOJ KRUPI

Novi „Gošin“ pogon

● Oko 150 novih radnika proizvođače godišnje 650 prikolica raznih tipova

BOSANSKA KRUPA, 3. maja — Sa uspjehom posluje Tvornica za izradu drumskih priključnih vozila „Goša“ u Bosanskoj Krupi. Dobro poslovanje omogućilo je izgradnju novih i proširenje proizvodnih linija.

U novom objektu „Goša“ posao će dobiti 90 radnika, a u junu njima će se pridružiti još 60 svršanih učenika metalske struke iz Školskog centra „Safet Krupić“.

Planirano uvećanje zaposlenih u ovom uzornom kolektivu udvostručiće ukupni prihod u toku ove godine, što će dostići milijard u dinara uz proizvodnju 650 prikolica raznih tipova iz programa „Goša — Fruhol“.

Treba napomenuti da je tokom prva tri mjeseca ove godine proizvodnja u ovom kolektivu prebačena za 20 odsto što najavljuje uspješno poslovanje u ovoj godini.

U novootvoreni objekat uloženo je 230 miliona dinara čija je izgradnja bila povjerena GRO „Podgrmeč“ iz Bosanske Krupe.

B. V.

VELIKI NARODNI ZBOR U RIJECI
POVODOM OBILJEŽAVANJA 40-GODIŠ-
NJICE OSLOBOĐENJA I POBJEDE NAD
FAŠIZMOM

STAZAMA SLOBODE

● Pred oko 60.000 žitelja Istre, Hrvatskog primorja i Gorskog kotara govorio savezni sekretar za narodnu odbranu, admiral flote Branko Mamula

RIJEKA, 3. maja (Tanjug) — Oko 60.000 žitelja Istre, Hrvatskog primorja i Gorskog kotara okupilo se danas na Obali Jugoslavenske mornarice u Rijeci na narodnom zboru kojim je obilježena 40-godišnjica pobjede nad fašizmom i četiri decenije oslobođenja Rijeke. Među brojnim gostima i uzvanicima bili su i predsjednik Savezne konferencije SSRN Marjan Rožič i predsjednik Predsjedništva CK SKH Mika Špiljak. Na narodnom zboru govorio je savezni sekretar za narodnu odbranu admiral flote Branko Mamula.

Prisjećamo se sponosom slavni dana narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije u kojoj je narod ovog kraja, rekao je Mamula, predvođen Komunističkom partijom i Titom osvajao staze slobode. Sinovi i kćeri Hrvatskog primorja, Gorskog kotara, Rijeke i Istre zajedno sa borcima i rođoljubima Slovenije i čitave Jugoslavije zbratimljeni i zbijeni u jedinstvenom Titovom stroju slobode, odlučno su se suprotstavili bratoubilaštvu, antagonizmu sa italijanskim narodom na istom prostoru obitavanja, života i borbe.

Admiral Mamula naglasio je da se u bitku na bivšoj jugoslavenskoj granici i Rijeci i po svojoj dubini do Trsta i Soče utkalo ukupno historijsko nasljeđe vjekovne demokratske borbe za nacionalno oslobođenje i svremene borbe radničke klase za socijalno oslobođenje. Oslobođenje Rijeke, Istre, Hrvatskog i Slovenačkog primorja bilo je integralni dio završne strategijske ofanzive za konačno oslobođenje Jugoslavije, a vrhovni komandant maršal Tito i Generalštab Jugoslavenske armije planirali su završne operacije kao rješavajuću vojnu bitku na jugoslovenskom ratištu.

OMLADINA VOJVODINE, SRBIJE I CRNE GORE

Pješice do Kuće cvijeća

NOVI SAD, 3. maja (Tanjug) — Jutros rano iz novosadske opštine „Liman“ krenuo je pješice ka Memorijalnom centru „Josip Broz Tito“ u Beogradu odred omladinaca Novog Sada i Cetinja — grada s kojim mladi Novosađani već duže vrijeme sarađuju.

Ovaj pohod mladih Novosađana, koji će postati tradicionalan, organizuje se povodom pete godišnjice smrti druga Tita i 40-godišnjice slobode. Mladićima i djevojkama iz Novog Sada i Cetinja na putu do Kuće cvijeća pridružile se i omladina Indije, Stare Pazove, Zemuni i jedan broj omladinaca iz Niša.

U Kuću cvijeća će stići, kako je predviđeno, 5. maja oko 14 sati i položiti cvijeće na grob druga Tita.

UKRATKO PROTJERIVANJE IZ KAMPA IBNET

ADIS ABEBA, 3. maja (Tanjug) — U Adis Abebi su protivne vijesti o zbivanjima u sabirnom centru Ibbet iz kojeg je, navodno, protjerano više od 50.000 iznemoglih i bolesnih lica, među kojima veliki broj djece i staraca.

Ibbet je uništen, a svi njegovi, sada već bivši zatočnici, silom su protjerani — tvrde predstavnici zapadnih organizacija koji se nalaze u Adis Abebi na ispomoći katastrofalno sušom zahvaćenoj zemlji.

BOLJE STANJE U ETIOPIJI

UJEDINJENE NACIJE, 3. maja (Tanjug) — Predstavnik za štampu novoosnovane agencije Ujedinjenih nacija za hitnu pomoć Africi Dialo Džibril, pozivajući se na ono što je sam vidio obilazeći gladu ugrožene krajeve Etiopije, konstatovao je da se u odnosu na prošlu godinu stanje u Etiopiji „veoma poboljšalo“. Ne samo da se doturanje hrane redovnije obavlja, već i mnogi izbjeglički logori sve više liče na naselja opremljena vodom, sanitarnim uređajima i ostalim potrebama.

„DESETORICA“ O JUGU AFRIKE

BRISEL, 3. maja (Tanjug) — Deset članica Evropske ekonomske zajednice prihvatilo je poziv zemalja prve borbene linije za sastanak na kome bi se zajednički razmotrila situacija na jugu Afrike i mogućnosti za mirno rješenje. To je saopštio predsjedavajući u Zajednici Đulio Andreoti, dodavši da mu je prijedlog o sastanku uputio tanzanijski predsjednik Njerere, uz podršku predsjednika Zambije Kaunde. Andreoti je takođe izjavio da će „desetorica“ uskoro stupiti u kontakt s tom grupom afričkih zemalja.

POLJSKA: PROTESTNA
NOTA VLADI SAD

DIPLOMATE U „ILEGALNOM POHODU“

VARŠAVA, 2. maja (Tanjug) — Ministarstvo inostranih poslova Poljske uručilo je danas otpravniku poslova američke ambasade u Varšavi protestnu notu, povodom učešća dvojice američkih diplomata u ilegalnom prvomajskom pohodu u Novoj Huti kod Krakova.

U noti se tvrdi da su prvi sekretar ambasade Vilijam Harvud i konzul u Krakovu Dejvid Hoper bili „na čelu ilegalnog pohoda“. Među 15 pritvorenih učesnika demonstracija našla su se i dvojica diplomata, ali su odmah oslobođena poslije utvrđivanja identiteta.

Protestna nota i poseban komentar PAP-a o tome večeras predstavljaju i prve informacije da su juče u Novoj Huti održane prvomajske kontramanifestacije onima zvanično organizovanim u Varšavi.

OD 16. DO 18. MAJA U
SARAJEVU

Kongres Istoričara umjetnosti

SARAJEVO, 3. maja (Tanjug) — Četvrti kongres i skupština Saveza društava istoričara umjetnosti Jugoslavije održaće se od 16. do 18. maja u Sarajevu. Organizator ovog skupa je prvi put Društvo istoričara umjetnosti Bosne i Hercegovine.

PLENARNOM SJEDNICOM NASTAVLJEN
11. EKONOMSKI SAMIT ZAPADA U BONU

Vrijedi li toliko dolar?!

● Na frankfurtskoj berzi novi skok dolara ● Kurs američke valute jedna od najkonkretnijih tema samita Zapada

BON, 3. maja (Tanjug) — Prvom plenarnom sjednicom, uz učešće kompletnih delegacija sedam vodećih industrijskih zemalja, u Bonu je danas prije podne nastavljen 11. ekonomski samit Zapada. Berza u Frankfurtu je, istovremeno, otvorena novim skokom dolara koji jutros vrijedi više od 3,17 maraka ili desetak penigara više nego početkom ove berzanske nedjelje.

Nerealni kurs dolara jedna je od „konkretnih tema“ samita, u kojoj nema saglasnosti između SAD i drugih učesnika konferencije. Zvanično su tačke dnevnog reda po važnosti poredane ovako: Privredni rast i slobodna trgovina, Program zapošljavanja i borba protiv nezaposlenosti, Položaj trećeg svijeta i nova runda pregovora u okviru GATT-a.

U političkom domenu, upadljivo se insistira na tome da američki program vasijske odbrane nije

„centralna nego marginalna tema“. To, međutim, znači samo da neće biti odluka o učešću drugih već sada, ali je očigledno da to jeste jedna od glavnih, ako ne i glavna politička tema.

Učesnici samita u Bonu: Juče je usvojena politička deklaracija

REAGOVANJA

PERES DE KUELJAR

SIROMAŠNIMA OTPISATI DUGOVE

UJEDINJENE NACIJE - Generalni sekretar Ujedinjenih nacija Peres de Kueljar pozvao je zapadne državničke okupljene u Bonu na pravičniju raspodjelu svjetskog ekonomskog tereta.

U pismu sedmorici šefova država ili vlada i predsjedniku Evropske ekonomske zajednice, generalni sekretar konstatuje da veći dio tereta „ekonomskog prilagođavanja“ danas snose zemlje u razvoju, posebno one sa dugovima.

Generalni sekretar takođe predlaže da se problemu dugovanja priđe neposrednije, preinačavanjem ili odlaganjem za dugi niz godina obaveza proizašlih podjednako i iz glavnice i iz kamata. On sugerise da se dugovanja najsiromašnijih zemalja jednostavno otpiše.

BRISEL

ZAMJERKE LONDONU I BONU

BRISEL, 3. maja — Brisel danas sa izvjesnom zabrinutošću konstatuje da je američki predsjednik već na otvaranju ekonomskog Samita sedam zemalja Zapada u Bonu uspio da izoluje Francusku i time oslabi „evropski front“ na tom skupu. Zvanični Brisel je neprijatno iznenađen tim prije što su Reganu u pomoć priskočili London i Bon, koje danas u krugovima Evropske zajednice javno nazivaju „američkim saučesnicima“. Drugim riječima, u tim krugovima preovlađuje utisak da su od dogovorenog stava „desetorice“ već ostupile dvije najveće članice, prepuštivši francuskog predsjednika da se snalazi kako može i umije.

BITBURG U CENTRU
PAŽNJE

Protesti ne prestaju

— BON, 3. maja (Tanjug) — Reganova namjera da s Kolom u nedjelju položi vijenac na njemačko ratno groblje u Birburgu ne prestaje da izaziva proteste. U sjenci tih protesta, štaviše, našao se i ekonomski samit Zapada.

Domaćin i gost čine sve da objasne opravdanost tog svog „čina pomirenja“. Pored ostalog, objašnjava se da pedesetak esesovaca, sahranjenih tamo sa oko 2.000 drugih vojnika, nisu bili pripadnici zloglasne unutrašnje bezbjednosti Trećeg Rajha, već vojnici na frontu kao i svi drugi.

Da li je, međutim, Bitburg problem samo zbog esesovaca? Sudeći po reaganovim, stvar je znatno krupnija.

Kako javlja Tanjug i francuska vlada se saglasila sa javnim mnjenjem koje osuđuje odluku američkog predsjednika Regana da iduće nedjelje posjeti groblje u Bitburgu.

PRIJE 40 GODINA U SREMSKOM SELU DOBANOVCI

Prva Titova brazda u slobodi

NOVI SAD, 3. maja (Tanjug) — Ovih mjeskih dana se navršavaju četiri decenije otkako je drug Tito zaorao prvu brazdu u novoj Jugoslaviji. Bilo je to 14. maja 1945. godine u staru sremskog sela Dobanovaca. U maršalskoj uniformi, na mijanj i bodar, prihvatilo se ručica pluga. Iza sebe je u masnoj crnici ostavio duboku brazdu i „pravu kao strijelca“. Ta poznata Titova fotografija ubrzo je obilila svijet...

PAMUČNI KOMBINAT U VRANJU

Devize za opremu

VRANJE, 2. maja (Tanjug) — Pamučni kombinat u Vranju ulaže više od pet milijardi dinara u modernizaciju, proširenje i rekonstrukciju pogona predionice, tkačnice i dorade. Samo u najsavremeniju opremu ulaže se deset miliona dolara. Ovaj program jednim dijelom ostvaruje se u okviru zajedničkih ulaganja sa partnerima u Japanu.

Ova značajna ulaganja, samo u predionici obezbijediće povećanje proizvodnje za 4.000 tona visokokvalitetnog prediva — deset odsto

više nego sadašnja godišnja proizvodnja i zapošljavanje 120 radnika istručnjak koji će biti angažovani na automatizovanim mašinama.

ŠEF ARGENTINSKE DIPLOMATIJE U JUGOSLAVIJI

Ministarski razgovori

BEOGRAD, 3. maja (Tanjug) — Ministar inostranih poslova Republike Argentine dr Dante Maric Kaputo doputovao je večeras u dvodnevnu radnu posjetu Jugoslaviji, na poziv jugoslovenskog saveznog sekretara za inostrane poslove Raifa Dizdarevića.

Šefovi diplomatija Jugoslavije i Argentine razmijenile mišljenje o bilateralnoj saradnji i aktuelnim pitanjima međunarodnog života. Posebno će se razgovarati o aktivnostima u pokretu nesvrstanih, kao i o razvoju prilika u Latinskoj Americi.

VEČERAS POSLIJE 19 SATI

Potpuno pomračenje Mjeseca

BEOGRAD, 3. maja (Tanjug) — Sutra će se dogoditi potpuno pomračenje mjeseca. Mjesec ulazi u Zemljinu polusjenku u 19 sati 19 minuta i 54 sekunde, a u Zemljinu sjenku počinje da ulazi u 20 sa 16 minuta i 36 sekundi. Poslije izvjesnog vremena, ne odmah, okom će moći da se posmatra ovaj ulazak Mjeseca u Zemljinu sjenku.

Mjesec će — prema obavještenju Astronomskog društva „Ruder Bošković“ — biti potpuno u sjenci u 21 sat 22 minute i 6 sekundi. Tada će sjenka pokriliti cio Mjesečev krug (disk). Sredina pomračenja je u 21 sat, 56 minuta i 24 sekunde. Mjesečev rub će početi da izlazi iz Zemljine sjenke u 22 sata 30 minuta i 42 sekunde.

UZ 40-
GODIŠNJICU
PROBOJA
LOGORA
U JASENOVCU

ILIJIN PUT DO SLOBODE

● Za vrijeme kozarske ofanzive, u ljeto 1942, Ilija Ivanović iz Gornjih Podgradaca kao 13-godišnji dječak zatočen u ustaški logor Jasenovac, odakle se krajem rata neobičnim sticajem okolnosti uspio da izbavi iz ustaških kandži

sestre. To je ona Kozara koju će narod i pjesnik, zbog herojstva i patnji koje je pretrpjela, opjevati.

Djeca koja nisu bila raspoređena na „zanate“ likvidirana su.

Vidjeli smo ih u suton potpuno gole kako na jednoj livadi skakuću da bi se zagrijali, jer su noć postajale hladnije. Bilo je to posljednje skakanje, posljednji žagor, posljednji dan, posljednji osjećaj hladnoće.

Likvidacija djece nastavljala se i kasnije. Jednom u grupi za likvidaciju našao se Ilija.

- Nismo imali kuda, lako smo znali da idemo u smrt. Plakao nije niko. Suza više u našim očima nije mogla da se pojavi.

zuba naoružanih, debelih i sitih ustaša. Mnogi su padali pogodeni ustaškim mečima, ali su ostali neustrašivo jurili" kaže Ilija o proboju logoraša u kojem je i sam učestvovao.

Na sve strane padali smo mrtvi, ali živi su jurili dalje. Čim bi se koji logoraš dokopao oružja, tukao je po zlikovcima. Goloruki su skakali na puščane i mitraljeske cijevi.

Tako su mali broj njih, među njima i Ilija Ivanović, izvukao iz logora. Bio je u grupi, a poslije, bježeći i ne gledajući ni lijevo ni desno, ostao je potpuno sam. Bježao je na suprotnu stranu odakle je dopirala pucnjava, misleći da ide ka slobodi. Tako je izišao na prugu Zagreb - Beograd i tu naleteo na jednog domobrana, koji će ga povesti u bunker kod ustaša.

- Kad sam već bio slobodan i mislio da me mogu samo ubiti, a nikako uhvatiti, dogodilo se da sam im sam pao u ruke.

PREŽIVJETI JASENOVAC

Pred Ilijinim očima, kao priviđenje, pojavili su se tada majka i otac, brat i sestre, rodna kuća, rječica Bukovica, livade i puteljci, živice, rodni kraj. On se s njima opraštao. Bez suze u očima, bez jecaja.

Ali ovoga puta, kao i nekoliko puta kasnije, Ilija će izbjeći smrt kad je već bio siguran da je njegovim mukama došao kraj.

Likvidacija dvadeset i jednog komuniste u jesen 1944. godine ostalo je trajno u sjećanju Ilije Ivanovića i svih onih koji su uspjeli da prežive Jasenovac. Bili su optuženi za pripremanje pobune i za vezu sa partizanima, a osuđeni na smrt vješanjem. Pogubljenje je vršeno uz prisustvo logoraša.

- Drugovi logoraši, mi ginemo zato što smo pokušali doći do slobode, govorio je jedan mlad čovjek za kojeg se pričalo da je sekretar partijske ćelije. Sjeća se Ilija. Ovi krvnici su nas izveli pred vas da bi vas zadržali. Ne plašite se smrti. Organizujte se i spremajte. Ne čekajte od njih milost, jer oni dijele samo smrt. Ne kolebajte se. Konačno ćete uspjeli, morate uspjeli.

Tako su ginuli komunisti. Sa vješala su prvog skinuli sekretara. I mrtav im jesmetao.

TRENUTAK VELIKE ODLUKE

Poruka komunisti da se ne mire sa sudbinom, da se bore i organizuju, da moraju uspjati, duboko su urezala u srca i dušu svakog logoraša. Predvodnici komunistima oni će 22. aprila 1945. godine pripremiti i izvršiti proboj i bjekstvo.

- Počela je neravnompravna borba između iscrpljenih, gladnih i golorukih logoraša i do

kundacima odvajali majke od djece, koja su najčešće bespomoćno vikala: „Mama, ne daj me!“

Slična slika ponovila se sljedećeg dana. Na red su došla djeca od dvanaest do petnaest godina.

- U toj grupi - sjeća se Ilija kao da se to dogodilo juče - bio sam i ja. Bilo nas je oko četrdeset. Naveče, istog dana, ali gladi i rado očekivani običnu večeru, ali od toga ništa. Strpali su nas u jednu prostoriju, tako da smo stajali spavali. Nadali smo se bar doručku, ali je i on izostao!

Tako je počeo život, ako se to i može zvati život, Ilije Ivanovića i njegovih drugova u zloglasnom logoru Jasenovac logoru mučenja i smrti.

Pošto su uvidjeli gdje su došli i šta ih očekuje, Ilija i nekoliko njegovih drugova odmah su pokušali bjekstvo. Ali, u takvim namjerama i mnogo iskusniji od njih nisu uspjeli, pa, naravno, ni oni - djeca.

Na svim stranama bili su bodljikava žica, brojne i do zuba naoružane straže, voda...

U SMRT BEZ SUZA...

- Drugog dana po dolasku u logor ustaše su odvojile nas stotinu dječaka koji smo završili osnovnu školu i rasporedili (kakve škole?) na razne „zanate“.

Tako će Ilija postati brico na čuvenoj, i po zlu poznatoj, Cigljani. Tu će upoznati i nadzornika Ciglane ustašu Ranku Metlaša, koji će ga svakodnevno proganiti i maltretirati. Metlaš je naročito volio da priča kako je pregazio Kozaru i kako u njoj niko nije ostao živ. U toj Kozari, o kojoj je Metlaš sa prezrenjem govorio, Ilija je ostavio sve - majku, brata,

MAMA, NE DAJ ME!

- Drugog dana nastao je stišan prizor - sjeća se i nikad to ne može zaboraviti Ilija Ivanović. - Djeca su oduzimana od majki i trpana u kola kao bundeve! Logorom se razlijeđao vrisak, plač i kuknjava ojađenih majki. Izgledalo je kao da zemlja i nebo jadikuju. Ali, to nije omekšalo srca ustaša. Oni su

Prije gotovo pedeset godina Prnjavorčani su u svom gradu prvi put mogli da vide jednu baletsku predstavu. Izvele su je do tada male, još uvijek neafirmisane djevojčice od kojih je Jovanka Bjegojević ušla u legendu jugoslovenskog baleta, kao jedna od najboljih primabalerina, čuvena u cijelom svijetu. Nedavno su je posjetili u njenom stanu u Caru Uroševoj ulici 24 u Beogradu. „Evo mojih Prnjavorčana, pričeka malo dok otvorim - rekla je nekoj svojoj drugarici telefonom“.

Ušli smo i sa velikim zanimanjem gledali poklone koje je dobila, uz prisjećanja naše sagovornice o prvim godinama djetinjstva provedenog u Prnjavoru i prvim umjetničkim koracima koje je napravila baš u ovome gradu.

„Ne znam, možda sam ja imala specifične uslove u tom svom Prnjavoru kao djeca u nekom velikom gradu, mada znam da ti uslovi nisu postojali. Jer, ne bi se moglo reći da je postojao neko da u nama stvori nekakvo izuzetno osjećanje, interesovanje za takvu jednu djelatnost. Ja to sve nisam imala, ali ipak, eto, otkrilo se sasvim slučajno. Negdje se to ipak rodilo, vjerovatno u nekim genima možda i one moje babe Jovanke, ne znam, ali, negdje je to stvarno živjelo“ - govori nam raspoložena i pričljiva sagovornica, spomenuvši pri tome da je u svemu tome veliku ulogu odigrao Vlado Petrić takođe Prnjavorčanin, koji danas radi kao direktor Dramskog pozorišta u Beogradu.

Prvi koraci Jovanke Bjegojević,

Geni moje bake

veoma brzo po njenom dolasku u Beograd, odjednom su postali sigurni, tako da je od ove djevojčice iz Prnjavora izrasla istinska umjetnica koja je svojom igrom oduševila svijet, a jugoslovenski balet dovela do najveće granice popularnosti. Inače, Jovanka je dobitnik Sedmojulske nagrade grada Beograda, a odlikovana je Ordenom rada sa Crvenom zastavom“.

Jovanka Bjegojević danas više nije aktivna igratičica. Karjeru balerine završila je prije 10 godina, ali je još uvijek vezana za balet, uz one male Jovanke, koje su odlučile da krenu njenim putem - putem slave i očuvanja ugleda jugoslovenskog baleta.

Šta je sve potrebno učiniti da bi se stvorila balerina kao što ste vi? - Taj posao prije svega traži od čovjeka maksimalan trud i zalaganje i odricanje mnogo čega u životu, počev od onoga, „nemoj jesti, nemoj piti, nemoj pušiti, nemoj djecu radati“. Znači, sve je „nemoj“, samo radi i vježbaj po cijeli dan“ -

● Prve korake u umjetnosti naša čuvena balerina načinila već prije 50 godina u svom rodnom Prnjavoru - Karijeru igratičice odavno je završila, ali je u baletu (kao pedagog, instruktor) i dalje prisutna

kaže primabalerina Jovanka Bjegojević.

U skoro svakoj svojoj rečenici ovaj doajen naše baletske scene spominje svoj rodni kraj.

Rado se sjeća rodnog Prnjavora i svog djetinjstva

Trenuci pune umjetničke zrelosti

Na kraju razgovora pitamo? Hoteće li i kada posjetiti Prnjavor? - Sasvim sigurno ću doći, jer tu su živjeli moji roditelji, tu sam i ja rođena. To svakog čovjeka vuče pa i mene.

I dok ispijamo posljednje gutljaje kafe napravljene tako da se itekako osjeća miris bosanskog sevdaha koji je osvojio zgradu br. 24 u Caru Uroša ulici na Kalemegdanu, naš razgovor privodimo kraju, pošto

autobus postavljen na peronu 25 beogradske autobuske stanice počinje da prima putnike za Banjaluku.

D. ČOLIĆ-M. GRUBEŠIĆ

POD BLJESKOM REFLEKTORA: JOVANKA BJEGOJEVIĆ, PRIMABALERINA

TITO I REVOLUCIJA

DJELO PRETOČENO U ŽIVOT

● Titova metodologija revolucije zasniva se na ključnoj i određujućoj poziciji radničke klase i Saveza komunista u društvu. Samo iz te pozicije moguće je oblikovati politički sistem u kojem će se interesi ovih snaga slobodno izražavati i u što većoj mjeri ostvarivati

Primajući po treći put Orden narodnog heroja Jugoslavije 1977. godine Josip Broz Tito je sva značenja svog djela sazeo u jednu rečenicu: „Učinio sam samo ono što mi je nalažala savjest komunista i dužnost revolucionara“. Tito je, prije svega, komunista i revolucionar. On nije teoretičar, pogotovo ne u onom smislu da čitav svoj odnos prema životu svodi samo na puku misao o tom životu. Tito je čovjek revolucije i one energije koja je svagda usmjerena na mijenjanje postojećeg. Otuda, Titovo djelo seže daleko povrh onoga što je pisao i govorio. Svaka interpretacija i tumačenje tog i takvog djela mora zato biti nedostatna i rekao bih, jednostavno nemoćna da obuhvati svu širinu onoga što je Tito stvarao prvenstveno kao revolucionarni djelatnik.

„Revolucija je bila za mene ono što me nosilo čitavog života“ — reći će Tito prije trinaest godina, tačno na svoj osamdeseti rođendan. Revolucija je, stoga, glavna tema njegovog djela. Analiza tog djela (sa svim manjkavostima koje analize, po svojoj prirodi, imaju) pokazala bi da je Titov opus sadržinski orijentiran ka čovjeku i izgradnji ljudskih odnosa u društvu, a po formi, ka oblikovanju jedne svojevrstne metodologije revolucije čije su uporišne tačke radnička klasa i njena avangarda kao nosioci povijesnih mijena.

NE PRIHVATAMO DOGME

Ako ljudi oblikuju revoluciju, onda će je oni usmjeravati svagda ka sebi najprimjernijim odnosima, što će reći, ka društvu slobodnih i ravnopravnih ljudi. Socijalističko samoupravljanje je jedna od mogućih alternativa, u nas na povijesnoj kušnji već punetri i po decenije. „Suština našeg puta u socijalizam, ili bolje reći u komunizam, može se definisati u svega nekoliko riječi:

naš put u socijalizam sastoji se u tome što mi marksističku nauku na danoj etapi primjenjujemo u praksi u najtješnjem skladu sa specifičnim uslovima koji postoje u našoj zemlji... Za nas ta nauka nije dogma, već je sredstvo za rukovođenje, sredstvo za orijentaciju u svakoj konkretnoj situaciji, pa ma kako ona bila zamršena“. Tito je ovo izgovorio 26. juna 1950. godine u Beogradu, prilikom proglašavanja Osnovnog zakona o upravljanju državnim privrednim preduzećima i višim privrednim udruženjima od strane radnih kolektiva. Upravo to povezivanje funkcije rada i funkcije upravljanja središnja je linija našeg puta u socijalizam — otkloni od te linije, pa i ovakvi kakve imamo danas, uvijek su izraz kolebanja revolucije, predaha njenih ključnih snaga, kriznih stanja u kojima ove snage mogu biti potisnute i u drugi plan. Tada su na sceni dogmatizam i birokratija, tada institucije vladaju ljudima, a ne obratno, tada upravljanje dominira nad radom, a „strukture“ nad svakodnevnim životom.

KRITIČAN ODNOS PREMA PRAKSI

Titova metodologija revolucije s razlogom se zasniva na ključnoj i određujućoj poziciji radničke klase i Saveza komunista u društvu. Samo iz te pozicije moguće je oblikovati politički sistem u kojem će se interesi ovih snaga slobodno izražavati i u što većoj mjeri ostvarivati. Pojednostavljeno rečeno, ova metodologija revolucije se formira u četvorouglu: radnička klasa i Savez komunista — demokratski oblici i mehanizmi političkog sistema — društvena svijest — nove promjene. **Stalno mijenjanje postojećeg, kao ishodište Titove metodologije revolucije, pokazuje da se ovdje ne radi o „receptu“ izgradnje socijalizma, već o jednom otvorenom metodu unutar koga svaku prethodnu fazu ili sadašnje stanje tre-**

ba preispitivati i kritički vrednovati, davati stalno nove i nove projekcije budućeg, kako bi se što više proširivali prostori revolucionarne djelatnosti radničke klase i njene avangarde. Tako se — samo na višem stepenu — ponovo dolazi do pominjanog četvorougla: radnička klasa i Savez komunista oblikovaće nove i još slobodnije oblike i mehanizme političkog sistema, u okviru njega i iz njega izgrađivaće se nova i progresivnija društvena svijest, koja će, opet, snagom kritike i revolucionarnim usmjerenjem, kreirati, nove promjene. Možda bise moglo utvrditi da je ovdje riječ, zapravo, o metodologiji otvorenih krugova.

BITI AVANGARDA

Realizirati ovu metodologiju nije nimalo lako ni jednostavno. Ekonomski, politički i ukupni društveni odnosi nisu jednoznačni niti su jednosmjerno orijentirani. Društveni život je pun protivurjeđa, sadržaja koji, nerijetko, vuku nazad ili konzerviraju postojeće stanje: takvih zamršeniosti čija rješenja nije moguće iznaći naprečac niti ih provesti od danas do sutra. Na subjektivnim snagama društva, a prije svega na Savezu komunista, zadatak je da pomenuta protivurjeđa razrješava ili ih usmjerava prema naprijed, da sistem stalno transformira po mjeri ne samo trenutka već i dugoročnih ciljeva revolucije. Po Titu, za tako nešto su potrebne najmanje dvije pretpostavke: prvo, jedinstvo radničke klase i Saveza komunista i drugo, da komunisti uvijek budu tamo gdje je najteže. To je i put ili način na koji je jedino moguće razrješavati i naše aktualne probleme. Titovska metodologija revolucije pokazuje da Savez komunista mora, po svaku cijenu, prenositi svoje težište rada van sebe samoga — dakle, u udruženi rad, u oblike samoupravnog odlučivanja, u delegatski sistem, u sve institucije političkog sistema itd. Ili, jednostavnije: Savez komunista mora više biti u životu, on mora otvoriti razgovornik sa društvenim okruženjem i sa svime što to okruženje sadrži. On, u tome, mora biti avangarda kritike, ali isto tako mora biti sposoban i za samokritiku. Iz Titovog djela se daje spoznati da je samokritika najviši moralni ili ako hoćemo, najviši komunistički čin. Čak bih rekao i ovo — u onoj mjeri u

Josip Broz Tito

kojoj danas Savez komunista bude na djelu samokritičan, u toj mjeri ćemo moći govoriti o realnim mogućnostima prevladavanja svih onih uzroka koji su doveli do ekonomske krize u kojoj jesmo i do diskvalifikacije samoupravljanja na brojnim punktovima društva.

Zbog toga (i ne samo zbog toga) Titovu riječ valja stalno oslušivati. Ona je nabijena energijom revolucije i onom budućnošću koja joj je revolucija usmjerena. Naravno, u tom oslušivanju, Titovo djelo bi bilo neophodno i kritički vrednovati i to kroz takvu kritiku u kojoj će njegove vrijednosti dobiti nova značenja, a njegova ograničenja biti situirana na prava mjesta na krivudavom, često oporom i teškom putu socijalističke revolucije.

Miodrag ŽIVANOVIĆ

ONO ŠTO SE NE ZABORAVLJA

Niko nam ne može ništa!

Jugoslavija spada u red onih zemalja za koju se čulo samo onda kad joj je bilo najteže. Krvavo je izborna svako priznanje hladnog i sebi okrenutog Zapada i uvijek borbenog Istoka. Trebalo je da milioni izginu braneći slobodu u dva rata, pa da svijet shvati da ovo nije primitivni balkanski narod, nego jedinstven, častan i pošten.

Osamdeseta godina, opet teška za Jugoslaviju. Heroj i njen najveći sin teško bolestan. Izvještaji ljekarskog konzilija se sa strepnjom čekaju. I onda, jednog nedjeljnog popodneva, posljednjeg dana prvomajskih praznika, bi izrečeno i to: „Umro je drug Tito“. Bez protokola, kratko, a opet tako potresno.

I ne bi gužva, kao što su mnogi prorokovali. I ne bi metež, kao što su mnogi htjeli. Mir i duboki bol zavladao cijelom zemljom. Svijet obilazi snimak splitskog st diona na kome poslije stravičnog muka odjeknu pjesma, zakletva besmrtnom Titu.

Od Ljubljane do Beograda nijedan korak pruge bez cvijeća i njegovih sljedbenika. Tuga, ali i dostojanstvo. Redovi pred Skupštinom Jugoslavije — mir, bol, ali i ponos. Cijeli svijet se slilo u glavni grad. Pred sjenima velikana plaču velikani. Poklon, priznanje. Samo jecaji odzvanjaju kupolom kojom gospodari tuga.

U svim kutovima zemlje samo jedno na usnama. Nikad mirnijih i tužnijih dana. Komemoracije bez mnogo riječi, jer sve se ne može reći. Knjige žalosti tijesne za sve što bismo željeli zapisati. Poslije pet godina listamo one u koje su svoju tugu pretkali Banjalučani. Petnaestak velikih

Riječi lepršave, iskrene, pionirske

tomova. Rukopisi razni, nekad nevjeste, ali poruka uvijek ista:

„Dragi druže Tito, Sa nama si uvijek Zaborav ne postoji A volimo te toliko koliko si ti nas volio...“

„Hvala ti za sve što jesmo i što ćemo biti, za sve koji jesu i koji će doći, za srećno djetinjstvo što sam ga imala i blistavu sadašnjost u kojoj rastu moji snovi...“

Zahvalnost, obećanja, ponos zbog toga što su živjeli u njegovo doba. Djeca, nesigurnim rukopisom žele

da zapišu svoju ljubav i zavjet da će biti dobri i da će učiti. Niko ne priznaje njegovu smrt, za svakog je Tito legenda, a legende ne umiru.

Tužno, dirljivo, ali tako optimistično i predano zazvuča naglas pročitanu bilješka jednog građanina: „Počivaj u miru, jer niko nam ne može ništa“

I zaista, niko ne može ništa narodu koji ne zaboravlja. A Tita, ova zemlja neće zaboraviti jer je u svemu što nas danas okružuje i što će nas okruživati.

S. ŠILJGOVIĆ

PUTEVIMA MIRA I PROGRESA

● Jugoslavija zna: put razvoja je Titov put ● Dakle, socijalistički samoupravni sistem i nesvrstana politika su putokazi koji vode boljem sutra

Hroničari su zapisali, narod neizbrisivo upamtio: osam puta je Josip Broz Tito dolazio u Banjaluku. Upamtila su djeca kako su ih mame od jutra češljale, kako su se peglale crvene marame, kako su očevi tog dana imali najbjele košulje. Za dolazak Tita spremali su se gradovi, ali i svaki čovjek kao da Tito baš njemu dolazi. Tako je i bilo, dok je Tito prolazio svakom od nas se činilo da baš u nas gleda, da baš nama govori. Da je njegova misao to - da je čovjek naše najveće blago odavno smo znali.

Nije slučajno što su izvještači, pišući o posjetama najdražeg gosta, znali zapisati: „... I dok se kolona vozila približavala Banjaluci, granulo je sunce“. Ne treba zamjeriti, možda se nekom od uzbuđenja u susretu sa najvećim sinom Jugoslavije i učinilo da se sunce pomalja. Svi smo željeli da Tita među nama bude ljepše.

Tito je Kraljino znanje iz rata iz mira, iz stradanja i stasavanja. Dičili smo se da mu o svakom dolasku možemo pokazati nove tvornice, ulice, zgrade i ljude. A Tito je rekao:

— Zar može za nas biti važnijeg zadatka od stvaranja novog, socijalističkog čovjeka.

Tito više neće doći u Banjaluku. Ni u Celje, Zagreb, Zenicu, Titograd, Novi Sad, Titovu Mitrovicu, Niš... Tito je među nama i u nama.

I ne samo ovdje, ne samo u njegovoj Jugoslaviji. Kud god kr-

očite izvan naših granica, bolje i prisnije od pasoša ili odličnog poznavanja nekog stranog jezika, predstaviće vas riječ. Ime. Dovoljno je reći Tito, pa da vas, osjetili su mnogi, prigrle i tapšu u Bombaju, Bagdadu, Parizu, Rimu, Kalru... Pokretu nesvrstanošću, kada su oni koji neće rat, odlučili da se ne smještaju ni s jednu stranu topovskih baraža, Tito je s Nehruom i Naserom udahnou duh i odgonetnuo viziju.

A da je Tito živ? Možda bi, kao što reče Miljenko Smoje, splitski novinar, negdje prestao neki rat. Možda bi...

Mnoge bi stvari išle drugačije, da je Tito među nama. Lijepo je tu nedavno, govoreći za novine Junuz Hasanović, visokokvalifikovani radnik na pečima u Zenici, rekao:

— Vollo bih vidjeti ko ovdje može raditi loše. Ove je pečl Tito potpallo.

Imamo li na čemu zavidjeti ljudima koji su na svojim leđima iznijeli revoluciju, koji su ovom zemlji darovali slobodu, bratstvo i jedinstvo. Imamo. I te kako.

Oni su se borili uz Tita. I onima, dakako, koji su uz Tita poslijeratnu viziju o ljepšem sutra pretvarali u danas.

A oni koji dolaze? Hoćemo li umjeti njima ispričati priču o velikom, najvećem čovjeku kojeg je rodio ovaj narod? Njima koji nisu vidjeli Tita. Njima koji će u slobodarskom djelu Titovih partizana rasti, učiti i stvarati. Moramo. To je dug nas koji smo vidjeli Tita.

TITO MEĐU RADNICIMA
„CAJAVECA“DAN KOJI
SE PAMTI

● Susret sa drugom Titom aprila 1966. godine zauvijek će pamtiti radnici tadašnjeg „Cajavčevog“ Pogona III, ma gdje bili i ma šta radili

Drug Tito nam dolazi u posjetu. To je saznanje jednog aprilskog dana prije 19 godina u trenu obišlo sva srca. Od časa kada su saznali tu novost misli oko 500 radnika tadašnjeg „Cajavčevog“ pogona za proizvodnju televizora bile su zaočupljene posjetom dragog gosta. Za mladi kolektiv bio je to susret sa istorijom koji će se pamtiti.

Protekli su otada gotovo dvije decenije. Mnogo toga se izmijenilo. Ljudi su stariji za 19 godina, ponekima i kose su obijeljele, ali sjećanja na to proljeće 1966. godine neće nikada izbljediti.

Tadašnji pogon prerastao je u nekoliko osnovnih organizacija udruženog rada. U vrijeme Titove posjete radilo se na tri proizvodne trake, danas ih je mnogo više. Jugoslavenskom tržištu ovaj je kolektiv dao stotine i stotine hiljada televizora u crno-bijeloj tehnici, a od 1976. godine ovdje se proizvode i vrlo dobri televizori u boji.

Tehnologija je vidno uznapredovala — priča o sadašnjem trenutku kolektiva Muharem Porčić, sekretar osnovne organizacije SK u OOUR-u za proizvodnju kolor-televizora i sastavnih dijelova. — Nekadašnji pogon III, koji je Tito posjetio, prošao je kroz mnoge tehnološke i organizacijske promjene. Kako se proizvodnja granala i specijalizirala, tako se i kolektiv dijelio u više osnovnih organizacija. Ali, sve su one proizišle iz ovoga „matičnog“ OOUR-a. Razvoj nije uvijek tekao pravolinijski, bilo je teškoća, zastoja, kolebanja. Ekonomske teškoće koje tište jugoslovensku privredu, sve do jedne more i naš OOUR. Ostali smo na relativno skučenom proizvodnom programu i tose najviše osjeća na našem dohotku i standardu radnika...

Titovi
putokazi

Pet godina je prošlo od dana kada je Jugoslavija upirala oči u Klinički centar u Ljubljani. Ni većeg povjerenja ni strožeg sudije ti ljekari nikad u svojoj praksi nisu imali ni ču imati. Učinilo se sve što je vrhunska struka mogla. Ono što je bilo želja ostalo je želja. Jugoslavija je čula vijest od koje tužnije nije moglo biti. Tito je umro. Jugoslavija se zgrčila od bola. Ostao je amanet koji je pokrenuo iz bola u rad, u stvaranje. Ovaj narod je još jednom ponovio davno naučenu lekciju, ići naprijed i kad je najteže. Plijuštali su tog maja 1980. rekordi iz livnica, iz tokarskih strojeva, sa gradilišta, iz rudnika. Sustizale su se vijesti...

Šta je ostalo iza tuže? Ostala je čvrsta, stabina, socijalistička, samoupravna i nesvrstana Jugoslavija. Zajednica zbratimljenih naroda i narodnosti. Ostalo je da možemo i kad se čini da je nemoguće. Tito nas je učio naučiti.

Stariji pamte, mladi su pročitali: nije na našem poslijeratnom putu uvijek išlo sve pod konac i glatko. Nije ni moglo na pionirskom putu samoupravljanja, na putu našeg

opredjeljenja miroljubive aktivne koegzistencije. Tito je znao put. Uvijek idući ispred svog vremena kao da je dolazio na uzvišenja s kojih se vidjelo sutra, prekosutra i naredne godine. Ono što je vidio pokazao je svom narodu. To su ti čuveni putokazi na našem razvojnom putu uz koje je bilo nemoguće zalutati. To je snaga Titove vizije.

Tito je sudbina odredila da bude tamo gdje je teško, gdje je najteže. Da ličnim primjerom i djelom ukaže na put kojim se ide iz teškoća. Tako je bilo i u Banjaluci 1969. godine. Niko nije mogao 29. oktobra 1969. ublažiti zemljotrsne rane kao drug Tito. Nešao se u stihijom pogođenom gradu i to je bio melem na ranu ljudima bez krova nad glavom, sa strepnjom u grudima. Od toga časa ništa više nije bilo teško, ništa nesavladivo.

Tako je bilo uvijek dok je Tito bio sa nama. Tako mora biti i ubuduće. Iza Tita je ostala čvrsta Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija i ostao je Titov put kojim sigurno idemo ka boljem sutra.

A. KASIPOVIĆ

Najdraža fotografija

— Nekoliko noći nisam spavala. Od uzbuđenja. Imala sam napisan tekst dobrodošlice koji sam trebala izgovoriti, a opet sam se plašila da se ne zblunim. Plašila sam se treme. Ali, svu moju nervozu razbilo je drug Tito svojim neposrednim pristupom. Sjećam se dobro ovih njegovih riječi koje mi je uputio kada sam mu u rever kaputa stavljala značku našeg kolektiva: „Stavite je gdje mislite da će najbolje stajati!“ rekao je.

Ima jedna fotografija u albumu Nikodije Kovačević, koja zauzima počasno mjesto i s kojom se ne bi nipošto rastala. Na njoj je drug Tito sa suprugom Jovankom i odmah do nje mlada radnica Nikodija, koju svi zovu nadimkom Borka. Imala je sreću da je bila u neposrednoj Titovoj pratnji.

— Ovu mi je fotografiju poklonio novinar „Oslobođenja“ i čuvam je kao najdražu uspomenu. U to vrijeme bila sam član Opštinskog komiteta Saveza komunista, pa sam imala i određene zadatke u pripremi dočeka. Trebalo je da u kolektivu sve bude na svome mjestu. Koliko smo samo deterđenta potrošili da očistimo hale, da se bilataju. Sjećam se da je drug Tito primijetio da je kolektiv vrlo mlad i da u pogonu ima mnogo svjetla. Pitao je koliku normu imaju radnice i koliko zarađuju. To je pitanje uputio baš našoj kolegici Anklci Bljelčić, radnici za proizvodnom trakom. Njenom uzbuđenju nije bilo kraja. Kasnije je plakala od sreće. Dan ranije ova živahna i vesela žena govorila je kako ima predosjećaj da će je

Najdraža fotografija u albumu Nikodije Kovačević

drug Tito nešto pitati, i eto, ta se nje-na želja ostvarila.

U to vrijeme u proizvodnju je upravo ušao novi proizvod — kombinovani tjuner. Kosovka Prpa je radila na njegovom podešavanju. Nova proizvodnja tražila je mnogo truda i koncentracije.

— A kako i ne bih bila uzbuđena, prijeteća se Kosovka Prpa. Prvi put sam tada vidjela Tita iz neposredne blizine. Nije to isto kao stajati u nekom špaliru i u mnoštvu glava tražiti pogledu put do kolone koja izmiče. Vidjeti ga, čuti mu glas, tu pored sebe, u šumu jednoličnog kretanja proizvodne trake, u blizu pr-

olzdovnje, to je doživljaj kojem nema ravnja. Koliko željno iščekivan, dubok, neizmjeran doživljaj, toliko ljudski jednostavan, neposredan — radnički.

U svakoj Titovoj posjeti, u svakom govoru, riječi i misli čovjek je bio prvi najvažniji. Čak kada to nije izričito ni spominjao, sve što je govorio i poručivao odnosilo se na ljude. Te riječi doimale su se svojom jasnoćom i konkretnošću, u njima je svako mogao naći sebe. Takav utisak osusretu s njim ponijeli su zauvijek u srcu radnici tadašnje Fabrike elektronskih prijemnika.

Željko JURIC

POSLEDNJI BORAVAK PREDSEDNIKA TITA U SR BIH

Bio je najdraži gost

● Drug Tito je boravio u Bugojnu od 4. do 26. novembra 1979. godine i to je bila njegova posljednja posjeta Bosni i Hercegovini

Josip Broz Tito je posljednji put boravio u SR Bosni i Hercegovini od 4. do 26. novembra 1979. godine. Bili smo svjedoci dočeka Predsjednika u Zenici na njegovom putu u Bugojno. Neumornog graditelja socijalističke samoupravne, nesvrstane Jugoslavije i svjetskog mira dočekalo je oko 70.000 razdraganih i sretnih Zeničana.

Niko od prisutnih nije mogao ni naslutiti da je to posljednji dolazak najdražeg gosta. Kao i srca svih Jugoslavena, i srca metalaca i rudara Zenice nisu željela prihvatiti neumitne zakone prirode... Tito je bio među njima, kao bezbroj puta ranije, a taj susret bio je najgostejstaj želje za još toliko novih susreta. I dok su Zeničani pozdravljali druga Tita, nestrpljenje je raslo među Bugojnčima — njihov grad će ponovo biti domaćin najvoljenijem gostu.

Izveštavajući sa dolaska Predsjednika u SR Bosnu i Hercegovinu „Glas“ je sutradan, 5. novembra, objavio:

„Predsjednik Republike Josip Broz Tito doputovao je u nedjelju u poslijepodnevnim satima u Bugojno, gdje će se zadržati izvjesno vrijeme. Na putu od Zenice do Bugojna, dugom više od 80 kilometara, druga Tita je srdačno i toplo pozdravilo više desetina hiljada radnih ljudi, građana, omladine i pionira.

Drug Tito je je doputovao specijalnim vozom iz Beograda u Zenicu oko 15.30 sati, gdje mu je oko 70 hiljada Zeničana priredilo veličanstven doček.

Predsjednik Republike je na peron željezničke stanice u Zenici kročio vedar i raspoložen. Zajedno sa predsjednikom Titom doputovao je i Branko Mikulić, član Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije. Od Beograda do Zenice druga Tita su dopratili Raif Dizdarević, predsjednik Predsjedništva SR Bosne i Hercegovine i Nikola Stojanović, predsjednik CK SK BiH. Svečanom dočeku na željezničkoj

stanici u Zenici prisustvovali su Niko Mihaljević, predsjednik Skupštine SR BiH, Milanko Renovica, predsjednik Izvršnog vijeća Skupštine SR BiH, Seid Maglajlija, predsjednik Republičke konferencije SSRN BiH, Hrvoje Ištuk, sekretar Predsjedništva CK SK BiH, Ahmet Šehović, predsjednik Republičkog odbora SUBNOR-a BiH, Mirko Vranić, komandant Republičkog štaba teritorijalne odbrane BiH, Milan Ačić, komandant Sarajevske armijske oblasti, Stanko Tomić, predsjednik Privredne komore BiH, Branko Miljuš, predsjednik Republičke konferencije SSO BiH i Mato Andrić, republički sekretar za unutrašnje poslove.

Drug Tito je sa zanimanjem saslušao „Zapise iz Bosne“, što je izveo Omladinski gradski hor iz Zenice, kojem je drug Tito aplaudirao.

ZENICA SE ORILA
OD PJESME

Potom su drugu Titu buket svježeg cvijeća predali: pionirka Jasminka Muranović i pionir Darko Garača, učenici osmogodišnjih škola „Ivan Goran Kovačić“ i „Manojlo Popić“, iz Zenice.

Najdraži gost se zatim uputio kroz špalir do 60 metalurga i rudara, koji je simbolisao 60-godišnjicu Komunističke partije Jugoslavije, odnosno Saveza komunista Jugoslavije. Metalci su svog učitelja i druga dočekali spontanim povikima: Tito, Titol...

Kada se predsjednik SFRJ i Saveza komunista Jugoslavije pojavio na Trgu omladinskih radnih brigada u Zenici dočekala ga je pjesma, igra, a kada se kolona automobila uputila Bulevarom Lenjina, Zenica se orila od pjesme „Druže Tito, mi Ti se kunemo...“ Pjevala je radnička Zenica, sretna što po 26. put dočekuje druga Tita. Sretna zbog ovogodišnjih milion i sedam stotina hiljada tona čelika, sretna što je najveći sin naših naroda i narodnosti drug Tito

njen počasni građanin, sretna zbog drugog kolosijeka i četvrte visoke peći. Sretna je zbog radnih pobjeda koje svakodnevno postižu u razvoju najhumanijeg društva u istoriji.

SVEČANI ŠPALIR
DO BUGOJNA

Ista slika, ista radost zbog ponovnog susreta s drugom Titom sijala je nalica stanovnika Drivuše, Janjića, Lašve, Kaonika, Selišta, Šantića, Viteza, Divjaka, Stare i Nove Bile, Novog Travnika, Doca, Travnika, Turbeta, Goleša, Komara, Oborca, Donjeg Vakufa, Kopčića, Curčića Luga i Bugojna.

Špalir ljubavi bio je neprekidan od Zenice do Bugojna. Pioniri sa Komara napisali su još nevještom rukom, ali s puno ljubavi: „Druže Tito nosimo Te u srcu“. Bila je to jedna od stotine poruka kojima su radni ljudi i građani izražavali privrženost djelu i putu kojim nas vodi drug Tito.

Najdražeg gosta pred njegovom rezidencijom u Bugojnu pozdravili su predstavnici bugojanske komune, a cvijeće su mu predali Davor Dikić i Samira Abazović, učenici OŠ „Stipo Derek“.

XXX

Sličan izvještaj, samo obrnutim redoslijedom, od Bugojna do Zenice mogli su izvještaji napisati i 26. novembra, ali svaki susret sa Titom bio je nova inspiracija za sve radne ljude, pionire, omladinu, pa i novinare. Radost, ma koliko bila slična, uvijek je različita, svojstvena trenutku kada se iskazuje. Drug Tito je iz Bugojna, preko Zenice, otputovao u Beograd. Ma s koliko je ljubavi i istinske želje bio napisan poziv na peronu željezničke stanice u Zenici — „Dodi nam opet dragi druže Tito“, zakoni prirode učinili su da se nikada ne ostvari nova radost sretnja.

Prošlo je pet i po godina od tog 26. novembra 1979. godine. Danas je 4. maj 1985. Danas je pet godina od kada smo saznali za tužnu vijest — Umro je drug Tito. U tim trenucima neko je izgovorio i srećom ostade zapisano: „Umro je Josip Broz, a Tito i dalje živi...“

Midhat KALIMAN

Evo, prošla su mnoga stoljeća, a Viljem Šekspir uporno nam se izvlači iz ruku; neuhvatljiv je i stalno prisutan. Stotinu lica ima. Neki skeptici kažu da on, čak, nije ni postojao.

Bez obzira na sve to, bila je velika šteta ne prisustvovati nedavnoj premijeri njegove tragedije „Kralj Lir“ u zagrebačkom teatru „Gavela“ u visprenom rediteljskom postupku, uvijek novog i neobičnog Koste Spalca, ali i sa neviđenom izuzetnošću artistske realizacije Fabijana Šovagovića u ulozi Lira i Rade Šerbedžije u ulogama Lude i Edgara.

UVIJEK AKTUELNI ŠEKSPIR

Tek poslije ovakvih realizovanih pozorišnih rariteta čovjek sa rezervnom sigurnošću gleda na

„GLASOV“ INTERVJU

RADE ŠERBEDŽIJA, GLUMAC

njegovom slučaju mnogo primjerenija od one druge - glumac. Po vokaciji on je, zapravo, pjesnik. Govorimo o njegovim počecima.

- Ako ne računamo neka moja manja stilaranja na prvoj godini akademije, moja prva ogledna uloga bila je, zapravo, 1967. godine u Dubrovniku. Bio je to Dragić u „Grizuli“ Marina Držića, u režiji Joška Juvančića. Međutim, ja sam prije počeo sa profesionalnim radom na filmu i televiziji. Prvi moj film bile su „CRNE PTICE“ Eduarda Gallča. S tim izuzetnim režiserom radlo sam najviše svog silkanog materijala.

KRIZA NAS VUČE NAZAD

● Dugo ste prisutni, i to veoma prepoznatljivo, u našem teatru i filmu. Isto tako, dugo se govori da su ove dvije oblasti naše kulture i umjetnosti u jednoj dubokoj krizi i letargiji. Kriza je duboka (pa da parafraziramo Radeta Konstantinovića sa prošlogodišnjeg sarajevskog skupa o Krležinoj misli i djelu), dakle, i šanse su za naš teatar i naš film velike?

Ne znam kako je to Rade Konstantinović mislio, ali kako ja mislim,

Glumac i pjesnik istovremeno - Rade Šerbedžija

NA TRACI VREMENA

JOVINE ALATKE

Nedavno je umro moj prvi susjed Jovo Ilišković, mašinovođa u penziji. Bez njega su nama stambena zgrada i dvorište prazniji. Nema njegovih vrcavih pošalica, ni humornih debata sa vragolastim susjetcama. Tih je i u šupi gdje je montirao košnice za svoj pčelinjak. Ali još upečatljiviji spomen na susjeda Jovu za mene su ona njegova oruđa i alatke pod šupom, u uglu dvorišta, u bašti. Sve to sada leži van upotrebe, dotrajalo, kao staro željezo. A šta je taj alat značio nekad u životu ove porodice?

To sam saznao od Jovine supruge Mileve: „Život nam je vrlo naporan bio, ali slagali smo se i šestoro djece podizali. Samo bez ovog alata ne bismo uspjeli...“ Sa Jovinom platom mašinovođe za vrijeme rata djeca bi gladovala. Izlaz se našao u dopunskom radu. Proradila je Jovina mašinerija. Poslije redovnog rada - proizvodnja šporeta. Jedan po jedan šporet odlazio je na selo za hranu. I kad bi došao iz noćne smjene, Jovo bi poneki sat proveo nad sljedećim šporetom. Supruga bi mu i „s trubuhom do zuba“ pomagala. Bila je to borba za opstanak.

Okolo pedeset Jovinih štednjaka našlo se po okolnim selima. Sve za hranu i zdravlje djece. U isto vrijeme on je redovno malom lokomotivom vukao vozove od Broda do Doboja. Ljeti po najvećoj pripeći, zimi po cići i mečavi, u vrtlogu jare i pare rva se sa usponima i okukama Kamena i Lupljanice. Ništa ga nije moglo omesti. Utoku vožnje nadoknađivao bi i vrijeme kašnjenja. Putnici su znali kad ih vozi Jovo.

I godinama iza rata trajala je ta borba za djecu koja su rasla i školovala se. Trgovine su još drugo bile prazne, snabdjevanje ograničeno. Već od ponoći formirao bi se red za namirnice. Iz Unrinog paketa međunarodne pomoći Jovo bi zadržao samo cigarete, a sve ostalo slao bi djeci. A djeca su poručivala majci: „Ne peci nam skuplje kolače, nego one kojih možeš dosta napeti“. Jednog dana Jovo došao kući bez zimskog kaputa. Na pitanje supruge odgovorio: „Ostao kod ložača“ (Prodao mu ga za žito).

Sve su to danas samo sjećanja. Sin Aleksandar je doktor elektrotehničkih nauka i dekan fakulteta u Banjaluci. Drugi sin, Risto mašinski inženjer i profesor u Srednjoškolskom centru u Smederevu. Kćerka Ljiljana je građevinski inženjer u Beogradu, Gordana - nastavnica u Sanskom Mostu, Snježana također prosvjetni radnik u Derventi. Svi su bili dobri đaci i studenti. Indeks se punili devetkama i desetkama.

Njihove diplome kovao je i Jovo svojim čekićem. Svjedoči o tome i svojevrsni suvenir u vitrini doktora Aleksandra Iliškovića. To je dio jedne alatke oca Jove.

Rajko SKVARICA

„KRALJ LIR“ KAO POVOD

budućnost teatra i na budućnost same umjetnosti. Šekspir je ovusuvoju najsuštastveniju tragediju pisao daleke 1605. godine, dakle, tačno prije 38 decenija. Skoro puna četiri stoljeća su prošla, ali taj koloplet tragičnih događaja, baziranih na jednoj kraljevskoj porodičnoj brzopletosti do dana današnjih ništa nije izgubio na svojoj aktuelnosti i univerzalnosti.

Kralj Lir se odriče vlasti u korist svojih triju kćeri u onom omjeru kako koja obrazloži i opiše svoju ljubav prema ocu. Najmlađa kćer Kordelija ne želi učestvovati u ovom verbalnom takmičenju za očevu naklonost sa svojim starijim zlobnim sestrama, smatrajući da svoju istinsku ljubav i privrženost ocu ne treba riječima i retrički dokazivati, već faktima. Zauzvrat, razljućeni otac je daje francuskom kralju bez miraza. Forma tako pobjeđuje istinu. Lirova golgota počinje, starije kćerke brzo pokazuju svoje pravo lice i on pada u ludilo. On tek tada, kad poludi, postaje čovjek. Istina, ipak, pobjeđuje formu. Na drugoj strani, jedna od centralnih ličnosti - Gloucester, pogleda tek kad oslijepi.

Dakle, svesremeni i ovovremeni Šekspir. Na toj ovovremenosti i savremenosti Šekspirovog teksta bilo je osnovno polazište Spalca, rediteljskih zahvata koji teatar, prije svega, uzima kao refleks svih naših egzistencijalnih težnji i dilema. Kompletan glumački ansambl bio je na šekspirovskoj visini zadatka, a briljantna realizacija Šovagovića i Šerbedžije, to je ono što se već može zvati autorska gluma. U ovoj predstavi Šerbedžija je posebnu pažnju poklonio pokretu i gestu. Razgovarali smo s njim u salonu kazališta „Gavela“, i to u pauzama dok je trajala proba „Kralja Lira“.

I GLUMAC I PJESNIK

- Trudim se da slijedim rediteljevu ideju u likovima koje tumačim.

Novi „LIR“ je vrlo oštra i uzbuđujuća replika na stanje svijeta u kojem se reproducira svijest suvremene civilizacije, svijest o njezinom raspadanju i razlozima toga raspada. Naš „LIR“ je situiran u suvremenom svijetu, među ljudima svijeta, a ne u jednom gradu, jednoj sredini, jednom mentalitetu.

U svojoj tridesetidevetoj godini života Šerbedžija bilježi i značajan jubilej u kulturi našeg filma i teatra.

Dvadeset godina veoma značajnog prisustva, a riječ umjetnik je u

● Ko je na vas odlučujuće uticao da se okrenete ovom pozivu?

- Prvi impulsi u tom smjeru su od mog gimnazijskog profesora u vinkovačkoj gimnaziji Miroslava Jolera. Onda, iza togaje već onasituacija kad se počne baviti tim poslom da se uistinu baviš tim poslom. U toj mojoj fazi centralno mjesto mog profesora na Akademiji Koste Spalca. Bio sam tri semestra u njegovoj klasi. Zsigurno, to je ostavilo traga. Na filmu to je zacijelo Živojin Pavlović.

POSTATI „NEKO DRUGI“

● Vašim ulogama sa puno strasti prilazite onim što se naziva stilska osobnost. U našem savremenom glumištu spadate u red malobrojnih koji su u naš teatar i naš film donijeli i unijeli nove poticaje i nova i osebujna stilska obilježja. Šta znači za vas biti glumac? Glumac - šta je to?

- Možda je najtačnije iz koje perspektive reći za glumca da je to PROMJENLJIVI. Taj izraz - „promjenljivi“ krije mnogo toga u sebi. Krije jednu mekoću duše koja je kadra, znate, shvatiti svijet oko sebe, razumjeti, prilagođavati, koja je kadra postati neko drugi. Taj „promjenljivi“ mene sve više zanima kao fikcija, a sve manje kao stvarno, realno biće, tako da poučen nekim našim iskustvima, omeđenih s našom društvenom stvarnošću, sve manje vjerujem u društveno-politički angažman „promjenljivog“. Njegov, dakle, privatni život me prestaje zanimati i ne vjerujem u moć iskazivanja njegovog privatnog života.

● Da bi se bilo glumac cijelog života, nije li za to potrebno imati više života?

- Najsretniji su oni glumci koji nestanu na vrhuncu svoje slave. Ne znam ni za jednog glumca koga nije prekrilo taj stravični veo zaborava kad doživi duboku starost. Ne znam nijednog glumca koji je u starosti bio moćnik. Eto, i čudesni ser Lorens Olivije, takav jedan genije, kad ga danas gledate u „Kralju Liru“ sa njegove 82 godine, divite se njegovoj moći kad tako glumstveno rješava neke Šekspirove dileme, ali ipak u krajnjim glumačkim rješenjima nastupila je blaga glumačka senilnost.

- Glumac se u jednoj varijanti treba povući na vrijeme, recimo poslije da postane reditelj, iako ima puno ljepote kad ostariš i postaneš niko i ispaštaš sav svoj prijašnji život...

onda su te šanse samo trenutno velike, jer kriza uzburkava duhove, kriza otkriva mnoge stvari koje treba jasno i javno žigosati, zato što kriza od čovjeka, pa tako i umjetnika, pravi vuka i tjera ga u vučju jamu, i on se grčevito brani i ne da se. Ova, dakle, kriza može nama donijeti recimo dva-tri izuzetna filma ili predstave, ali taj odjek krizne situacije može potrajati par godina, onoliko koliko je trajao u Poljskoj poslije rata, a onda, kad se umjetnost umori od tog šoka, ona pada nepovratno u dublji ponor za još tisuću metara nego što smo prije bili. Tradicija počinje od još veće nule nego što smo je imali, jer društvena kriza, koja se neminovno reflektira i na umjetnost, dakle na svoju nadgradnju, tj. na svoju kulturu, svoju znanost, izgubi kao neko gladno izmršavjelo dijete svoj ružičasti balon. Kriza ostavlja tako duboke tragove da sa tradicijom onda idemo jedan korak nazad.

U TEATRU POPUCALE SVE NITI

- Po mom mišljenju kad je riječ o filmskoj umjetnosti, ona je za nas nestala kao jedna prava disciplina onog trenutka kad je žigosan jedan period našeg filma koji je nazvan - crni talas. Tada smo mi dopustili da nam se jedan dio netalentiranih filmskih umjetnika obračuna sa pravim autentičnim filmskim stvarocima kao što su bili Makavejev, pa Živojin Pavlović, pa Saša Petrović.

- Što se tiče teatra, tu vam je jedna čudna situacija kod nas. Tu su jednostavno popucale sve niti. Ovo naše društvo nije dovoljno ulagalo, kako se to kaže, u umjetnika, pa time ni u teatar, pa zato imamo danas jednostavno siromašan i osiromašen teatar, dok su glumci u razapinjućoj situaciji slobodnog tržišta. Oni idu tamo gdje su pare i gdje se bolje plati. Tako nijedan glumac danas od svoje plate ne može normalno živjeti, pa da bi se onda mogao normalno posvetiti svom normalnom teatru.

● Šta mislite o našoj savremenoj kritici?

- Kritika je u ovim našim vremenima ispravna i neispravna, i ispisuje sama sebe kao što to čini i umjetnost.

● Kad vam je kao glumcu bilo najteže?

- Kad sam igrao Don Huana jer sam osjetio gorčinu poraza.

● Šta vam najviše smeta u našoj kulturi u kojoj ste značajno prisutni i to ne samo kao glumac?

● Nedavna premijera Šekspirovog „Kralja Lira“ u zagrebačkom teatru „Gavela“, uz osebnju rediteljski pristup Koste Spalca, donijela je i izuzetnost artistske realizacije Rade Šerbedžije

- Dilatatizam, kaos, pomanjkanje reda, nepostojanje nepoštovanje našeg ser Lorens Olivijea, Gilkuda ili Džekobija. Opet, iskustvo mračnih istorijskih prilika na ovom našem Balkanu gdje se uvijek rješavalo krvavim bodežom, pa njegovoj oštrici ostadoše i tragovi umjetnikove krvi.

● Vaša najbolja uloga?

- Mislim da sam dao najcjelovitije uloge u „Per Gintu“ i u „Oslobođenju Skoplja“. Ne znam zašto, ali osjećam tako.

● Koje uloge želite zaboraviti?

- Postoji mnogo uloga koje želim zaboraviti uglavnom sam ih igrao igrajući protiv loših scenarija. To se više odnosi na film i televiziju.

PRIZNANJA UMJETNIKU

● Kako pamtilte nagrade i gradove u kojima ste ih osvajali i gostovali?

- U ovoj zemlji sam dobio sve nagrade koje se mogu dobiti, izuzev nagrade grada Zagreba. To je moja sudbina i to nije slučajno. Mislim da ću prije dobiti Oktobarsku nagradu Beograda, ali zato sam od grada Zagreba dobio najviše. Inače, za Zagreb osjećam najveću toplinu, najljepše se osjećam u Beogradu, najtužniji su Vinkovci, najnedostizniji je Sidney, najmračnija je Moskva, najnestvarniji je Los Angeles, ali opet, najprisutniji je i najdefinitivniji je opet Agram, Zagreb konačni.

xxx

Proba „Kralja Lira“ je završena. Rade Šerbedžija se vraća sa scene u glumački salon. Umor se ne primjećuje. Razgovoru je kraj, isto tako. Pitamo još, kakvi su daljni radni planovi za ovu sezonu.

- Osim ove dvije uloge u „Kralju Liru“ kojeg režira moj bivši profesor, izuzetni Kosta Spalac, spremam se za filmsku verziju „Oslobođenja Skoplja“ u režiji Živojina Pavlovića, a isto tako sam u pregovorima sa Lordanom Zafranovićem za njegov novi film po romanu Mirka Kovača „Vrata od utrobe“. A tu je i nezaobilazni Dubrovnik i njegove ljetnje igre. Vraćam mu se nakon jedanaest godina i ponovo, normalno, Šekspir, i opet „Richard III“, moj popravn. Da, popravn. ili kao što mi je jednom Šovagović rekao - „Ti si Rade mnogo svojih uloga odigrao pet minuta prerano“.

Marko RUČNOV

„Njemačka česma“ u Istanbulu

ZAPIS IZ ISTAMBULA

I vječnost je trošna

Ima li uopšte teksta o Istanbulu bez Konstantinopolisovih zidina, nezaobilazne Aja-Sofije ili nenadmašne Plave džamije Sultan-Ahmetove. Može li se, dakle, uopšte progovoriti o carskom megalopolisu, a da se ne spomenu zidanice koje je tako usrdno išarala ruka historije i „vječite neprolaznosti“?

Između Konstantinovih utvrda i Fatihove džamije, prekrasne plaže Florije u evropskom dijelu i moderne četvrti Goztepe azijskog dijela Istanbula - vidio sam (i) ljude koji žive od danas dosut- ra, ne mareći za nepredviđene hirove historijskog toka: ljude pune briga svakodnevice...

Ispunjivali su male dućane o sokacima, kupovali mlijeko i pelene vidio sam žene čije se lijepe crte lica iskrivljaju pod teretom djeteta u desnoj i korpom povrća u lijevoj ruci. Udžbeničkoj pozadini historije oni su pečat, najiskreniji stambolski prezent.

Gledao sam s balkona novogradnje u Gunvič ulici kako se bude i odlaze na posao istambulske klase: prvi su odlazili momci dućanskim ključevima, potom žene s bursama i trskom opletenim korpama - tržnici, zaista obilnoj, s cijenama koje ste divno zaboravili i mislite da više nigdje ne postoje... Oko devet, ulicom su se baškarili mercedesi, zaustavljali se pred ulazima, šoferi otvarali vrata i čekali - vlasnike, imućnike, biznismene.

Molio sam gospođu Ševalu Yenener da me upozna s tržnicom, bar dijelom carigradskog „trbuha“. Provlačili smo se između ljudi i beskrainih stolova, zasjenjenih ogromnim šatorskim krlima, stolovima koji su se doslovno kršili pod teretom narandži i bresaka, paradzija i smokava, krompira, svježeg i dimljenog sira, istočnjačkih začina kojima ne znam ni ime ni svrhu...

Kada sam dan prije u „Tercumanu“ pročitao cijene, nisam im vjerovao. A one su bile niže nego juče - paprika 50 TL, patlidžan 45, grab 45, lubenica 35, grožđe 85, jabuke 55, breskve 80 lira. Sve ove brojke valja podijeliti s dva i dobićete iznos u novim jugoslavenskim dinarima! Morate priznati da je lijep osjećaj vidjeti ove cijene, no jedini je problem što je to u Istanbulu, a ne, recimo u Banjaluci, ili u Mostaru, Kragujevcu, ... Mesnice su kreative mesom, ali tu su cijene nešto bliže „našem pogledu na svijet“.

Gospođa Lala, kako je zovu iz milja, supruga je poslovnog čovjeka, za čiju se porodicu ne može reći da pripada turskom prosjeku (po primanjima), no ona svedjedno nije bezglavo trgovala kupujući sve na što naiđe. Sa zadovoljstvom uživala je razgledajući, premećući i probirajući željeno; odmjeravala je ponudenu cijenu s onom koju bi sama prihvatila, cjenkajući se rijetko, što je ovdje ravno čudu. No, ona „nema talenta za to“, kaže, „I stid me da mu smanjujem i tako malu cijenu...“ šapuće, skoro pravdajući se.

- Ima nešto u Istanbulu što vas zbunjuje: silni prodavači na ulici (i danju i noću), od djece do staraca, koji vas vuku za rukav, izvikuju robu koja je sva stala u sandučić, ili joj je bilo dovoljno prodavčevo rame...

Tržnica me uči da se u Istanbulu jednostavno ne može zanočiti gladnog stomaka.

Ako - tržnica nije sve. Mnogo je (prijeke potrebnih) stvari u Turskoj koje cijenom daleko nadmašuju platežne mogućnosti građanina. Stanovi, prije svega. Tehnička roba. Kafa. Kafu, istina, skoro i ne piju (to je tek jedna u nizu naših predrasuda i „kosih znanja“ o Turcima!) - a biti podstanar, čista je „ludost“ i u „luksuz“. Ovo kao da nam je odnekud poznato?!

- Dakle, gledajte: ako Lalina keci Nermin, liječnica na početku staža, ima oko 40.000 lira mjesečno, kvalifikovani, odnosno manualni radnik ima daleko manje od toga. Da je podstanar, za neku sobicu bi morao odvojiti iznad 20.000 lira!...

No, ima jedna stvar koja vas zbunjuje: silni prodavači na ulici (i danju i noću), od djece do staraca, vuku vas za rukav, izvikuju robu koja je sva stala u sandučić ili joj je bilo dovoljno prodavčevo rame - ovisi prodaje li potkošulje ili limun...

Nermin kaže da je riječ o „trenutnim troševima“, „prodavačima na noćili na mjesec“, ovisi o situaciji njegova novčanika. Riječ je o studentima ili nezaposlenim ljudima, koji, preprodajući robu iznajmljenu od stvarnog trgovca (kojise dotle odmara) - „dopunjuju svoj budžet“. Dva put, kaže ona, vidjela je i sveučilišnog profesora koji je uzvikivao na „Bajazitu“: „Bujrum, čarap!“... „Onda sam i kupila stvarno dobre i jeftine čarape, bio je slab trgovac...“ - smije se Nermin.

Vraćam se sa Ševalom i nosim joj teške korpe. Potom, vozimo nekom prečicom, između spomenika, usprkos novopostavljenom znaku „Dur“ (Stop!), - sve misleći - radnici zaboravili da pokupe saobraćajne zabrane. A onda su naišli kanali, raskopani, ograđeni, cijeli sokak ispunjen historijskim činjenicama u totalnom rasulu.

„Rekonstrukcija“ - piše na jednoj obješenoj dasci.

Kasnije, iza ručka, Lala otvara „žučkaste“ novine, „Gunaydin“ i gle, slika one uličice, sokaka u kojem smo bili zaglavili s našim „stojadinom“. Piše: „Utrošiče se 400 miliona lira u rekonstrukciju vodovoda i kanalizacije u istorijskoj jezgri, rekao je direktor preduzeća „Su ve Kanalizasyon“ Ahmet Oldžer...“

- Krajnje je vrijeme! - kaže Lala - Od četrnaestog stoljeća do danas prošle su mnoge godine. Pa, i vječnost je poprilično trošna. Smijemo se.

Ja gledam s balkona, ponovo. Kao da je prošao jedan moj prijatelj iz Mostara, iz djetinjstva. Nije, a liči. Ovdje vas sve, u stvari, podsjeća na nešto i na nekoga.

Na živo trajanje.

Ibrahim KAJAN

SA NEBOJŠOM IVAŠTANINOM, AUTOROM POEME „SLOBODA JE DOKAZ DA SU POSTOJALI“

Uporni i nenametljivi kulturni pregalac

Pjesnički miting na rijeci

Nebojša IVAŠTANIN je po mnogo čemu kontroverzna pjesnička pojava. Kada to niko nije očekivao on je pobijedio na najvećem jugoslovenskom festivalu humora i satire, i već daleke 1971. godine u Banjaluku donio šabačku „Zlatnu čiviju“. Potom se neko vrijeme pritajio, kao da se ništa nije dogodilo, a onda opet pobijedio u Beogradu na jugoslovenskom književnom konkursu za najljepšu pjesmu o Titu. Iako se moglo očekivati da ga ti uspjesi odvedu u neki od naših kulturnih centara, Nebojša se vraća svom rodnom kraju, u potkozarska ratna stratišta i tamo, na obali rijeke Save, dolazi na genijalnu ideju.

Riječ je o velikoj pjesničkoj manifestaciji, već afirmisanoj pod nazivom „Bratimljenje pjesme i rijeke“, o prelijepoj pjesničkoj regati koja već pet godina plovi našom najdužom rijekom. Iako su mnogi od onih, od kojih je zavisila realizacija jedne takve ideje, sve to doživjeli kao utopiju, Ivaštanin pokazuje i svoju drugu stranu, smisao za praktičnost. On pronalazi neophodnu podršku, zaobilazi sve koji mu se suprotstavljaju, i čudo na rijeci se dogodilo! Godine 1981. na ogromnoj pontonskoj platformi plove pjesnici iz svih krajeva zemlje i duž Save, od Jasenovca i Bosanske Dubice, do Bosanske, Stare i Nove Gradiške i govore svoje stihove. „Pjeva Sava pjesmu bez obala“, kako kaže naš sagovornik, Nebojša Ivaštanin.

Učesnici „Bratimljenja pjesme i rijeke“ kažu da po ljepoti i atrakciji nema takve književne manifestacije kod nas. Naravno, u taj veliki posao uključen je i veliki broj ljudi: iz Jasenovca, Dubice Kostajnice, Novske, Stare i Bosanske Gradiške...

Ali, sada govorimo o inicijatoru ideje, o njenom glavnom strategu. Nevjerovatno uporno je zagovarao ideju u ustanovljenju jugoslovenskog književnog konkursa za racionalniju poemu na toj manifestaciji. I to mu je pošlo za rukom tek ove godine, na Petoj književnoj manifestaciji „Bratimljenje pjesme i rijeke“. On želi da se prvonagrađena poema sa tog konkursa izvede na velikoj komemorativnoj svečanosti u Jasenovcu. Ali, kako je ove godine za tako nešto bilo kasno, Nebojša Ivaštanin čini opet neočekivan potez. Na zahtjev zagrebačke „Scene revolucije“ sam piše poemu, daleko od očiju javnosti, da bi na veličanstvenoj manifestaciji u Jasenovcu, 21. aprila ove godine, zagrmio takvom snagom poetske riječi, na opšteiznenađenje prisutnih. A sve je to učinio nekako tiho i nenametljivo, da to prosto zbunjuje.

Sve je ovo, eto, razlog da zamolimo pjesnika Nebojšu Ivaštanina za razgovor i osvrt na protekle događaje.

- Recite nešto o nastanku poeme „Sloboda je dokaz da su postojali“, koja je izvedena na komemorativnom zboru u Jasenovcu.

- Imam utisak da je javnost doživjela ovu moju poemu kao veliko iznenađenje. Niko se tome, čini mi se, nije od mene nadao. Moram priznati da sam čak i sebe iznenađio. Dogodilo se jednostavno, kao što se dogodi ljubav. Zaista, teško je objasniti kako sam tu poemu napisao. „Onaj koji je tu poemu stvorio i ja, potpuno smo dva različita čovjeka“. Nevjerovatno je, ali ja sam želim da doznam nešto više o tom „drugom“ sebi, da ga upoznam, ali „on“ mi vješto izmiče, ostaje tajanstven i nedokučiv.

- Kako ste doživjeli izvođenje poeme u Jasenovcu?

Veoma sam polaskan činjenicom da mi je pripala čast da se mojom poemom, pored ostalog, obilježi četrdeseta godišnjica pobjede nad fašizmom, baš tu, u Jasenovcu. Fasciniran sam ambijentom, izvođačima i režijom. Znašne, čega sam se najviše plašio? Da se te riječi, ti stihovi ne izgube u tom ogromnom prostoru u kome ljudi intenzivno promišljaju svoju sudbinu. Hoćeli riječ poeme biti snažnija od riječi koje naviru u mislima tih ljudi, u njihovim uspomenu i njihovim nadanjima?

- Šta o jedinstvenoj pjesničkoj manifestaciji u Jugoslaviji, „Bratimljenje pjesme i rijeke“, kaže njen idejni tvorac i realizator

I znate šta sam zapazio? U trenutku kada je glumac izgovorio stih:
„... Strah me da ne stanem na nečije srce...“

Ljudi su se zagledali u zemlju i počeli da se premještaju s noge na nogu, kao da su zaista htjeli izbjeci da ne stanu na nečije srce. I, dalje, kada su pročitani stihovi:

„... Potomci Sunca, koje dolazak na ovo mjesto ponovo rađa, zar možete odavde ne otići braća?...“

ljudi su se nekako uzvrpoljili, i meni se činilo kao da svi žele da zagrlje i poljube prvog čovjeka do sebe. Meni je to dovoljno. Da se razu-

ZAKLETVA BRATIMLJENJA

Ja neću dići ruku na brata,
makar tu ljubav platilo glavom,
i neću sječivom ispod vrata
- zar srce takvom da vjenčam slavom?

I neću da budem razlog plaču,
rasutom perju po kolijevkama,
ja ću na svaku drugu lomaču,
samo ne u kletve sirotim majkama.

Odbolovaću ljek za vrijeme krvožedno,
i biti glasom ptice sokke
pjesma kojom se sviće zajedno

kad Sunce na pragu otvori vrata.
Mogu na mens dići sve vojske,
ja neću dići ruku na brata!

(Iz poeme „Sloboda je dokaz da su postojali“)

mijemo: ja govorim o komunikativnosti poeme, a ne o njenim literarnim premisama.

- Pisati o Jasenovcu, to je odgovornost?
- Smatram veoma odgovornim činom drznuti se da budeš pjesnik svog naroda, da tumačiš i odgonetaš njegovu sudbinu, i njegovu budućnost. Zamislite, molim vas, koliku onda odgovornost preuzima na sebe pjesnik koji piše i pjeva natemu o Jasenovcu?! Ja potpuno svjesno izjavljujem da je o Jasenovcu odgovorno čak i ćutati, a kamoli pjevati!?

- Kakva bi bila vaša, pjesnička poruka sadašnjim i budućim pjesnicima i svim učesnicima manifestacije „Bratimljenje pjesme i rijeke“?

- Umjesto odgovora, pozivam sve one koje ova manifestacija zanima, da dođu i vide te „pokretne praznike poezije“ na našoj najdužoj rijeci. Tu će dobiti najbolji odgovor zašto, recimo, jedan legendarni Pavle Gregorić Brzi u svojoj, tada devedesetoj godini života, odbija da se vozi u „mercedesu“ i silazi na rijeku među pjesnike i plovi sa njima... Oni koji ovamo dođu saznaće zašto na manifestaciju „Bratimljenje pjesme i rijeke“ dolazi Desanka Maksimović u osamdeset i šestoj godini života, zašto su redovni učesnici manifestacije Camil Sijarić, Mladen Oljača, Dragan Kulundžija, Mira Alečković i mnogi drugi...

Vlado SLIJEPEVIĆ

SUSRET S POVODOM

Razlog da još jednom pokažemo na vrata Spomen-zbirke Draginje i Voje Terzić i razgledamo s ljubaznom domaćicom njene dragocjenosti, je želja da joj čestitamo na nedavno dodijeljenoj Nagradi „Veselin Masleša“, priznanju grada Banjaluke za doprinos kulturi i umjetnosti.

— **Mnogo mi znači to priznanje. Radujem se da nagrada nosi ime Veselina Masleše, čovjeka koji se i sam družio sa slikarima, a posebno s Petrom Dobrovićem, čiju umjetnost veoma cijenim. Oiga Dobrović mi je mnogo pričala o tom druženju, a ona čuva i dva tri Maslešina portreta, nastala u tom periodu - priča Draginja Terzić.**

Zidovi stana u Ulici Vladimira Nazora broj 19, kao i oni u izložbenom dijelu prostora, povijaju se od siline boja. Domaćica priča o tome kako slike ne vole ni vlagu, ni toplotu, pa se moralo ta-

Draginja Terzić među slikama koje znače i njen i život njenog Voje

Muzej ljubavi i ljepote

ko privikavati na za njih najbolje uslove.

— Zagrijala sam jutros zato što vi dolazite. Uvijek smo Vojo i ja u hladnom bili. Cijeli svoj život smo ugradili u ovu zbirku. Kad smo počeli, nismo mislili da ćemo stići dovdle. Vojo je stalno govorio da sam ja prva počela, da je moja ljubav u pitanju, ali ju je on prihvatilo s tolikom radošću i silinom, s toliko revnosti i želje da je upotpuni, da je to postala zajednička opsesija.

U stvaranju kolekcije, za koju su mnogi jugoslovenski eksperti rekli samo riječi divljenja, presudnu ulogu je odigralo poznavstvo bračnog para Terzić sa Kostom Strajničem, kritičarem, piscem, boemom i likovnim učiteljem.

SLIKE NA PRAVOM MJESTU

— Da nije bilo Koste Strajnića, ko zna kojim bismo putem krenuli i da li bismo imali što sad imamo, nastavlja s nježnošću da priča Draginja Terzić. On je utemeljio zbirku snagom i ljepotom. — Upravo silkom, djelom Jovanke Strajnić, je i počela da se stvara ova zbirka. Mi nismo bili bogati. Vojo je bio vozač i nada sve, to svi znaju, pošten čovjek. Da bismo došli do ovih rijetkih i tako nam dragih slika, morali smo se odreći svih drugih radosti. Ipak, nismo ni imali toliko para da sve ovo sakupimo. Najveći dio slika su nam poklonjene. Umjetnike je impresionirao žar s kojim smo kao kritičke sakupljali ljepotu, pa su nam poklanjali, ili kao prijatelji prodavali po simboličnim cijenama. Naš veliki prijatelj Milan Konjević nam je jednom rekao: „Vi za moje slike novaca nemate, ali mi je draže da ih vi ponese nego milioneri. Bar odlaze na pravo mjesto“.

Da je pravo mjesto pokazuje i neugašla radost u očima strasne kolekcionarke kad gleda uplatna koja već četrdeset godina krasi zidove njenog stana. Pokazuje i to što su Draginja i njen pokojni muž Vojo odlučili da svoju radost podijele sa dragim gradom Banjalukom i oporukom sve vrijednosti ostave u njene umjetničke trezore. Za sada, zvaničnu poklon-zbirku predstavlja 235 umjetničkih slika i predmeta, a Draginja Terzić bi rado poklonila još skoro toliko kada bi se našao

● **Uvijek nam je bila želja da zbirka ostane kao cjelina. Ona je naš cijeli život, rad i ljubav. Strpljivo smo svaku od tih vrijednosti donosili u Banjaluku. Mnoga od ovih djela, a i onih koja nisu izložena, antologijski su primjerci i u katalogima izložbi za koje ih ustupamo po minje se Zbirka, ali i Banjaluka. To me čini radosnom, priča Draginja Terzić, dobitnik ovogodišnje Nagrade „Veselin Masleša“.**

prostor za postavku. Depoa da ih čuva po svim propisima nema, a slikama, kao i ljudima, treba njega.

Porodica Terzić nema direktnih nasljednika, ali bliskih rođaka ima. Ipak, odlučili su se da zbirku predaju društvu, da je ne zatvore u četiri zida.

Uvijek nam je bila želja da zbirka ostane kao cjelina. Ona je naš cijeli život, rad i ljubav. Strpljivo smo svaku od tih vrijednosti donosili u Banjaluku. Mnoga od ovih djela, a i onih koja nisu izložena, antologijski su primjerci i u katalogima izložbi za koje i ustupam po minje se zbirka ali i Banjaluka. To me čini radosnom.

Draginja nikad neće prežaliti svog Voju. O svemu priča kao da je on još tu. Govori o planovima koje su imali, o putu u Kinu i vjeruje da će smoći novaca da ostvari svoj i muževljev san i posjeti daleku zemlju. Shvatamo da u slikama ne vidi mogućnost zarade, da joj cijene jednog Šumanovića, Aralice, Konjevića, Bukovca, Berbera, Mujezinovića... ne stvaraju čak ni primisao da ih unovči.

VRIJEDNI EKSPONATI

S ponosom Draginja priča o posjetama jugoslovenskih likovnih eksperata, koji su oduševljeni sadržajem spomen-zbirke i koji misle da bi za dokazivanje vrijednosti bilo dovoljno i samo pet od tolikog broja vrijednih djela u ovoj Galeriji. Raduje se što je njihov legat omogućio Azri Begić, kustosu Galerije likovnih umjetnosti BiH, da na jednom kongresu privatnih zbirki u Svajcarskoj na mišljenje o tome da je u nas ovakva djelatnost beznačajna, odgovori primjerom Terzića.

— U našim naporima možda i ne bismo istrajali da sve što smo

radili nisu pratila divna poznavstva, susreti prijateljstva. Ljudi poput Koste, Milana Konjevića, Ivana Lackovića, ne samo da su obogatili našu zbirku, nego i naše živote. Uz njih smo prošili likovnu školu, radovali se što sve više znamo o umjetnosti, što se i naš stav cijeni među umjetnicima.

Draginja Terzić voli posjetioce. Svakome će ispričati istoriju izloženih eksponata. Banjalučki slikari je, pak, rijetko obilaze. Ne svi. Njeni ljubimci i oni u koje vjeruje su Ante Grgić, Mihajlo Rakita, Omer Berber... Voli s njima da popriča, da ode na izložbu. Raduje je svaki njihov uspjeh.

OSTAVITI TRAG

Zadovoljna je kad neka od njenih slika bude postavljena na izložbi.

— Drago mi je, prije svega, zbog slikara, pa tek onda zbog naše zbirke. Sa tako velikim ljudima su predivni susreti, a mnogo su i učinili za zbirku. Trebaim bar djelić vratiti.

Pitamo: dali je osnivanje zbirke želja da se život produži, da se ostavi trag?

— Možda. Možda zbog toga i slikari žive. Konjević je eto, imao težak život. Težak i dobar. Nije dobro sve što je zaslužio. U tome vjerovatno pomaže to što slike i dalje žive, što ga produžavaju.

Posao oko Galerije nije završen. Na putu je da se dođe do novog i prikladnog kataloga, a Draginja Terzić to želi da doživi. Priča o tome da bi htjela da poslije nje sve ostane u najboljem redu, sve čisto. Želi da ne razočara svog Voju, čovjeka kome je najvažnije od svega bilo da čestito živi. U tome je ustrajao. Zavjet ne da ni njoj da od toga odstupa.

Svetlana ŠILJEGOVIĆ

Novi kolonijalni stil:
engleski pab u centru Kambera

● **Kako se Kambera ogleda u svojim jezerima ● Šta se vidi sa TV tornja?**

Svirao je klavir. Cijela gostionica je pjevala, složno, razdragano. A bilo je podne. Nedjelja u Kamberi.

Iznenadjenje samo za strane oči i mentalitet nenavikao na toliku opuštenost. Australijancima je to sasvim uobičajeno, oni koji se ovdje naseljavaju ubrzo će se uklopiti, ali na osami u svojim zatvorenim etničkim sredinama čuvaju svoje običaje i navike od zaborava.

Australci rado odlaze u pabove, naročito petkom, kada se dobije nedjeljna plata. Odavno već ovdje nije iznenadjenje da svak plaća svoje piće, da se ljudi, jednostavno, česte zajedničkom sjediljkom. Recimo: kod njih nije iznenadjenje, niti to bilo ko smatra nepristojnim, ako vas neko pozove da zajedno proslavite njegov rodendan, a onda račun zajedno platite.

Inače, jedan od najpopularnijih restorana u Kamberi je onaj u televizijskom tornju na nadmorskoj visini od 870 metara.

Kambera na dlanu

Penjete se stepenicama, dolazite u hol u kojem vidite maketu antene i mjesto gdje će vas uskoro lift podići. Livrejisano osoblje se toliko smiješi i topi od ljubaznosti da se i vi počinjete, instinktivno smješkati. Dolazite na 270 metara u jedan manji kafe-bar sa teleskopima. Odavde se lijepo vidi Kambera. Sprat više ako se popnete možete stići u restoran koji se kompletan, sa stolovima i šankovima, konobarima i gostima, trljernim i nešto veselijim... lagano okreće. Razastire vam se dok, recimo jedete stek sa ananasom uz australska ili vina iz bilo kojeg kraja svijeta, Kambera pred očima. U daljini pomalo vjetroviti Flin, Belkonen sa ogromnim šopom, Veston, administrativni dio na Sivicu. Jezera, jezera... Kambera se kupava svojim divnim, humanom idejnom podarenim joj vodama. Svako jutro ogleda se u tim svojim vodenim ogledalima i samozadovoljno smješka. Ima čime i biti zadovoljna.

Kolač s jabukama

Naši ljudi su rjeđi gosti restorana, pivnica, kafe-barova ili noćnih klubova. Mladi, naravno, odlaze češće na ova mjesta. Odavno su probili jezičku barijeru, zblížili se, združili po frizurama i interesovanjima, izjednačili se sa svojim vršnjacima. Oni se, za razliku od svojih roditelja sasvim prirodno osjećaju u tom ambijentu. Starijima ni sada nije lako - bilo je i teže.

Pričali su mi:

— Dođem u jedan milk-bar i poručim kafu. To me je žena koja je tamo radila razumljela. Vidim, tamo stoji i kolač sa jabukama, ali ja ne znam da tražim. Upremi pratom. Ona se smješka i veli mi: „ejpl kejk“. Nije bila ni nepristojna, ni podsmješljiva, ona mi je samo rekla kakose to kaže na engleskom jeziku. Meni je bilo dosta i kolača, i kafe, i svega. Izjurio sam iz tog milk-bara i više nikad nisam ni ušao.

Nije važno ko je to govorio. Mnogim našim ljudima se događalo. Sada u restorane dolaze skupim automobilima, sa sigurnošću koju podupiru ne više debeli novčanici, nego pouzdane čekovne knjižice, ali kao i nekad većinom vole dobro da popiju. Red viskija, red piva. Kućama ih voze žene koje su to odavno naučile.

A. KASIPOVIĆ

AUSTRALIJA JE NAJMANJI I OD EVROPE NAJUDALJENIJI KONTINENT

GORAK KOLAČ S JABUKAMA

Rok - događaj sezone

JOŠ JEDNOM
O „GLASOVOM“
KONCERTU
SOLIDARNOSTI

„Radio“ - zvučni melem za uho. Nažalost, do sada još nismo imali prilike čuti njihov samostalni koncert.

„Kripton“ uskoro mijenja ime, stil i muzičko opredjeljenje, nadamo se ne i članove

„Gen“ je odlična grupa s tendencijom stvaranja muzike za male koncertne prostore. Vjerujemo da će njegovi članovi uskoro prevladati svoje unutrašnje dileme. Rok je ipak, jednostavna muzika!

- Banjalučki rokeri su tokom tročasovne svirke u „Boriku“ pošteno prašili scenom ne propuštajući priliku koja im se ne pruža svaki dan

Nedavno održani „Glasov koncert solidarnosti“ nesumnjivo je do sada najbolja zajednička svirka banjalučkih rokera. Nametnuto je nove kvalitetne standarde ispod kojih se ubuduće ne može, niti smije spuštati. Ukupan dojam koji su iza sebe ostavili bendovi je veoma dobar. Da bismo, ipak, bolje razumjeli današnji trenutak pop-rok muzike u Banjaluci, te jasnije iscrtali sliku mjesta koje ovi muzičari zauzimaju potrebno je ukupan dojam „Glasovog koncerta solidarnosti“ raščlaniti i reći ponešto o svakom izvođaču.

Kritičarska objektivnost nameće potrebu da se prije svih pomenu „Dinar“, „Basdani“ i „Radio“. Grupe koje su značajno izgradile, ako ne i definisale svoje stilove. Mogu se, takođe, mirne duše svrstati u starije i iskusnije, jer bilježe sve više vanbanjalučkih nastupa, dostojno prezentirajući banjalučki rok pred širom javnošću. „Basdani“ je grupa čija vam se muzika može svidjeti ili ne svidjeti - sredine nema. Ipak, bez iznimke im se mora priznati da i te kako znaju svirati. „Radio“ svaki put nanovo dokazuje da se iz „zajedničke opreme“ može u zvuku dobiti nešto novo i zanimljivo. Iako je „Dinar“ pošteno i korektno odsvirao petnaestak minuta svog nastupa, ovo nije bila prilika da se vidi i čuje u pravom izdanju. Izostala je cjelokupna zabavljачko-humoristička dimenzija, pa tako nije bilo ni prijatnih muzičko-scenskih iznenađenja. Vjerujemo zato da će tek njihov promocijski koncert povodom albuma prvenca, biti prava prilika da vidimo i čujemo šta „Dinar“ stvarno umije.

„Irena“ na sceni djeluje mnogo sigurnije, nego što bi se to po broju njenih relativno malobrojnih živih nastupa moglo unaprijed zaključiti. Svojevrsna scenska statičnost očigledno je namjerna i smišljena. Ipak, vjerujemo da bi sponu s publikom pojačala određena scenska živost i pokretljivost. Mirnoći i staloženosti Irene Radojević vjerovatno bi odgovarala, kao protuteža, eksplozivnost i „nemir“ nekog od muzičara.

Kod mlađih grupa pokazala se svojevrsna zajednička odlika - svi dobro sviraju, ali istovremeno svi još uvijek lutaju ne nalazeći svoju

„pravu muziku“. Kao neskriveni poštovalac muzike „Gena“, autor ovog kritičarskog rakursa nalazi upravo kod njih neodoljivost u pitanjima: jednostavno ili komplikovano, kvalitetno ili prihvatljivo... Po onome što sada svira, „Gen“ je na putu da postane grupa za male, komorne prostore. To naravno ne mora biti loše. Ali, poznajući njihovu dosadašnju raznovrsnost i eksperimentalnost, vjerujemo da će ubuduće ponuditi više zvuka i efektnih ritmova za širi krug publike. „Just musk“ se, posvem suđeci, sve više priklanja džez-roku. Da li je to pravi način da se oduševi publika? Ili je to jednostavno priklanjavanje „kvalitetu“ na uštrb brojnosti poklonika?

Među „skitačima“ je i „Monstrum“. Zaboravljajući da su najveće uspjehe postigli upravo laganim, pjevljivim pjesmama i „zaraznim“ refrenima, Samir Saltađa i njegovi drugovi žele svirati „pravi rok“. Možda bi se trebali upitati zašto curice iz publike ovaj put nisu pjevale zajedno s njima?..

Najočitija je stilaska nedefiniranost kod „Kriptona“. Mnogobrojne personalne promjene kod kojih su uzrokovala i lutanja. Opraštamo im jer su neposredno pred koncert doživjeli još jedan udarac. Naime, napustio ih je lider i jedan od utemeljivača Danijel Dobrovoljski. Danijel se od gitariste „prešaltao“ u bubnjara i dosta uspješno uklopio u „Gen“.

Preostaje još da spomenemo „Skupljače snova“, koji veoma stabilno ostaju na pozicijama benda sa čvrstom ritam-sekcijom. Hoćeli odlazak nekih članova na odlazak službeno roka prouzrokovati jednogodišnju pauzu još ne znamo. U svakom slučaju „skupljači“ svojom muzikom obećavaju da će u buduću sve više mamiti publiku na ples.

Na kraju recimo da je ukupan dojam „Glasovog koncerta“, ovako raščlanjen, pa ponovo sklopljen u cjelinu banjalučke muzičke scene, veoma dobar i ohrabrujući. Rokeri su sigurno najveći i najzanimljiviji događaj naše muzike.

D. RELJIĆ

Snimio: R. PAVIČIĆ

TOP LISTA

ZABAVNA:

1. ZA MILION GODINA - „YU ROK MISIJA“
2. ZAŽMURI - Bajaga i Instruktori
3. ZA ESMU „BIJELO DUGME“
4. RIJEKE PRAVDE - „FILM“
5. NE PLAŠI SE - „BASADANS“

STRANA:

1. ONE MORE NIGHT - Phil Collins
2. THAT OLE DEVIL CALLED LOVE - Alison Moyet
3. DO WHAT YOU DO - Jermaine Jackson
4. MATERIAL GIRL - Madonna
5. WE ARE THE WORLD - USA for Africa

NARODNA:

1. PLAKAO SAM PLAKAO - Miroslav Ilić
2. RECI MI SVOJE ŽELJE - Sinan Sakić
3. HVALA TI ŠTO POSTOJIŠ - Dobrovoje Topalović
4. KAKO JE LEPO BILO - Snježana Đurišić
5. HEJ LJUBAVI U DALEKOM GRADU - Halid Muslimović

PET NEZABORAVNIH:

1. THE PARIS SONG - Harry Belafonte
2. CONGRATULATIONS - Cillif Richard
3. NISAM VIŠE TAJ - „CRNI BISERI“
4. DIRLADA - Dionisis Savopoulos
5. PALOMA BLANCA - „GEORGE BAKER SELECTION“

RADIO—BANJALUKA

ZABAVNA:

1. BOLJE BITI PIJAN NEGO STAR - „PLAVI ORKESTAR“
2. LABUDOVI MOJI - Seid Memić Vajta
3. JULIA - „EURYTHMICS“
4. LIPE CVATU, SVE JE ISTO KAO LANI - „BIJELO DUGME“
5. LOVERBOY - Billy Ocean
6. S DRUGE STRANE JASTUKA - Bajaga i Instruktori
7. SABRIJA - „DINAR“
8. ONE NIGHT IN BANGKOK - Murray Head
9. TI SI MI U KRVI - Zdravko Čolić
10. POGLEDAJ DOM SVOJ ANDELE - „RIBLJA ČORBA“

NARODNA:

1. BEZ TEBE JE GORKO VINO - Duško Kuliš
2. I ZANESEN TOM LJEPOTOM - Halid Bešlić
3. NE KASAJTE RAZIGRANI VRANCI - Čazim Čolaković
4. ZAR BI ME LAKO DRUGOME DAO - Vesna Zmijanac
5. JATE VOLIM - Dževad Prelić Mrvica
6. ZOVEŠ ME NA VINO - Miroslav Ilić
7. NEMA KAJANJA - Hanka Paldum
8. SVE SE TOPI NA USNAMA - Angel Dimov
9. NADAJ MI SE NADAJ - Biljana Letić
10. NIJE LAKO BEZ TEBE - Nada Obrić

M. PERVIKOVIĆ

UZGRED ZABILJEŽENO

Andeli čuvari

Početkom rada Muzičkog kluba Doma kulture počele su i neprijatnosti dobronamjernih posjetilaca koji su otvaranjem ovoga kluba očekivali jedan, prijatan kutak i atmosferu kakva i dolikuje ovoj kulturnoj instituciji. Kako je ograničen broj posjetilaca, za tu priliku su obezbijedili kršni i robusni čuvari, pa je nastupila i određena selekcija posjetilaca. Kao savjet u vezi sa ovim: treba da budete dobri poznavaoци ovih momaka „hladnog pogleda i ledenog srca“ i ulaz vam je zagarantovan. A da je ta vrsta ljudi koji su povlašćeniji u tim „prekobrojnim“ trenucima (kada tvrde da je puno) i koji mogu da i tada dobiju šansu da se zabave, sumnjivog ponašanja i ponekad ne dorasla kulturnom nivou samog Doma kulture, potvrđuje i razbijeno staklo na ulaznim vratima, koškanja i tuče do kojih je dolazilo, a zbog kojih je klub radio neko vrijeme do 23 sata (a inače radi do 01 sat).

I sada ti Banjalučani, koji su bili prerano odahnuli i sa blagonaklonošću i odobravanjem prihvatili otvaranje ovog kluba, a prisjećajući se nekadašnjih igranki i njihovog, kako kulturnog nivoa, tako i ponašanja samih posjetilaca i organizacije tih večeri, sada su razočarani i umjesto prijatnog ugođaja doživljavaju neprijatnosti na ulazu tih vrata - vrata Doma kulture. M. P.

NOVO U „DINARU“

Promocija albuma

zastupljen sa već poznatom (čak i u jugoslovenskim okvirima) BAHAROM, a ploču bi izdao JUGOTON. Međutim, sada se javlja i problem jer se ta ista kompozicija već nalazi na njihovom albumu, a koji je izdao SUZY. Nadamo se da SUZY neće postavljati veće teškoće i da će BAHARA doživjeti i svoje „reprizno“ izdanje.

Poslije nedavnog nastupa na GLASOVOM KONCERTU SOLIDARNOSTI, za 7. maj je zakazan solistički koncert grupe DINAR u Banjaluci, na kome će predstaviti svoju tek izašlu ploču KAD DINAR DOĐENA VLAST. Kao gosti se najavljuju i neka poznata imena kao što su: BRECELJ, NELE KARAJLIĆ, MLAKAR... Ovo bi bio ujedno i početak njihove turneje po većim muzičkim centrima (Zagreb, Beograd, Sarajevo).

Sa MESAMA, na kome su nastupale i demo-grupe, a među njima i DINAR, trebalo bi uskoro da izađe i kompilacijski album. DINAR bi bio

Možda niste znali da je Fol Collins (prvi na našoj top-listi) nekada nastupao u grupi DZENESIZ.

PIA ZADORA sve je dalje od filma u kome je imala određenog uspjeha, a sve prisutnija na muzičkom nebu. Nakon velikog uspjeha sa DŽEREMI DŽEKSONOM, PIA je ovaj put sama zapjevala. Pjesma se zove HAJDEMO NOČAS PLESATI.

Ove godine počeo se snimanje filma o jednom od najpopularnijih holivudskih pjevača i glumaca FRENKA SINATRE. Ko će igrati samog FRENKA, odlučio je lično on, a to će biti poznati glumac ROBERT DE NIRO.

Banjalučka grupa KRIPTON, nedavni učesnici „Glasovog“ koncerta solidarnosti, posljednji put je nastupala pod tim imenom. Kako je došlo do kadrovskih izmjena (Dobrovoljski otišao u grupu GEN), Nebojša Radonjić i Saša Radišić su odlučili da promijene naziv grupe i oni sada nastupaju kao MAGIČNE OBLINE. Najavljuju i određene promjene u svom muziciranju tako da stil mijenjaju sa blagog fankija u čvrći rok. Pa neka im je sa srećom?

Zagrebačka grupa BOA prestala je da radi, a KSENIJA se, izgleda, nalazi pred raspadom.

Uskoro se očekuje dolazak nekih članova PRLJAVOG KAZALIŠTA iz JNA, a time i aktiviranje ove nekada popularne grupe.

Poslije skandala u PRIJEDORU, gdje je ošamarilo prodavačicu gramofonskih ploča, ASIM BRKAN je isključen iz ekipe narodnih pjevačkih zvijezda koji su pod firmom SPEKTAKL GODINE obilazili dvorane širom Jugoslavije.

Uz pomoć gromoglasne reklame, najnoviji bezimni album MIROSLAVA ILIĆA za samo dva mjeseca prodat je u 200 hiljada primjeraka.

M. P.

Naša akcija solidarnosti za Dječiji dom „Rada Vranješević“ u Banjaluci još traje. Banjalučki rok-muzičari dali su svoj doprinos koncertom u Boriku, na kojem su okupili više od hiljadu mladih. Sada su na potezu drugi - organizacije udruženog rada koje mogu izdvojiti solidarni dinar za ovu instituciju, koja je postala dom za oko 160 napuštene i nezbrinute djece. Ima dosta načina da se pomogne.

Radnim kolektivima, a i pojedincima, preporučujemo žiro-račun „Glasove“ sindikalne organizacije: 10500-678-7615. Uz svoj prilog treba da naznače: Za Dječiji dom „Rada Vranješević“.

Na slici: Osim stola za stoni tenis, dvije strunjače, švedske grede i švedskih ljestvi u prost-

ranoj fiskulturnoj dvorani Doma „Rada Vranješević“ nema ničeg drugog.

TELEKS

Midhat AJANOVIĆ

RIMOVANE (PRI)MISLI

AMOR

Jedan drugar čak odozgo sišao u bazu, pa iz luka Amarovog odapeo - frazu.

DEMAGOG

Ni srebro ni zlato za njega nije blago, on voli samo rodnu grudu i njeno - kamenje drago.

EPITAF

Ovdje počiva državni prijatelj broj jedan i broj dva, kako prijavitelji čutljive susjede - sad mu je briga sva.

Miloš APRILSKI

AFORIZMI

Kad je vodstvo previsoko, rezultat je katastrofalan. Primili su ga u partiju: sada je svoj čovjek. Savjest mi je čista: redovno mi je pran mozak. I ideja-vodilja trebalo bi da ide pješke! On je besmrtn: živi bili pa vidjeli!

Z. ČUKIĆ

NIVO

Sa saveznog nivoa govornik priču stere: — Druže, stižu vam mjerne „Republikanac“ viče, skoro da se dere: — Druže, ne okolo kere!

Sa nivoa regije govori takođe kite: — Druže, da ne bi pite? I opštinske strukture pišu svoje odluke: — Druže, ispruži ruke!

A drug se za glavu hvata kako govore da složi, ne mogu u istu vreću jedan se s drugim gložiti!

Jovan DAKIĆ

U ORDINACIJI

— Dobar dan, doktore...
— Dobar dan, sjednite ovdje... Na šta se žalite?
— Na crvenilo obraza.
— Šta, u pitanju je šminkanje?
— Nije, radi se o običnom crvenilu kože koje se uvijek pojavi čim načinim bilo kakvu grešku u svom kolektivu. Čak su me po tome nazivali RAK.
— Dobro, dobro... recite gdje radite?
— Zaposlen sam u proizvodnji. Godinama platu zarađujem ra-deći za jednim strugom kao običan radnik.
— Bogami, to je onda specijalna vrsta alergije koja se danas teško liječi.
— Znam, doktore, zato sam i došao da me posavjetujete šta da radim.
— Ovako, druže, Da se nikad više nizašta ne bi crvenili, moraćete da se izborite za neko mjesto na položaju. Inače, nema vam spasa!

Jovan NIKOLIĆ

POSTSTKRIPTUM

PJESMA

U okviru obilježavanja 30-godišnjice djelovanja Škole za osnovno muzičko obrazovanje u Prijedoru je gostovala Dubravka Zubović. Honorar za njen nastup iznosio je šest miliona dinara, a plaćena joj je i povratna avionska karta na relaciji Beograd-Zagreb kao i uobičajeni ostali putni troškovi. Dubravka Zubović je, doduše, svoju pjesmu otpjevala do kraja.

Ima radnika koji za šest miliona pjevaju i po pet mjeseci.

RADNO VRIJEME

U Samoupravnoj interesnoj zajednici zapošljavanja u Bihaću su pokrenuli inicijativu o tome da se istraže mogućnosti skraćivanja radnog vremena u pojedinim organizacijama udruženog rada. Smatra se da bise tako mogla „otvoriti“ nova radna mjesta.

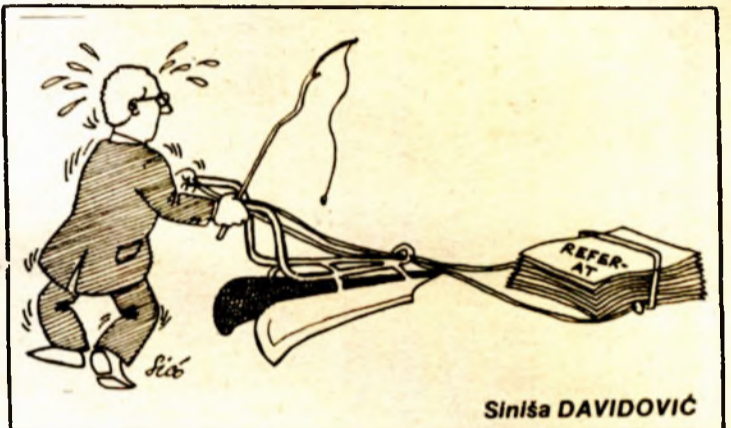
Zar može kraće?

SJETVA

U Poljoprivredno-prometnoj radnoj organizaciji „Uzor“ u Ključu nedavno su povećali cijene usluga svoje poljoprivredne mehanizacije sa 30 na 80 posto.

S tim povećanjem su u „Uzoru“ dobro zabrazdili.

Himzo SKORUPAN

Siniša DAVIDOVIĆ

NA KRAJU MANDATA

— Njemu su skratili mandat, a sebi muke.
— Za mandatne kazne ne treba ničija saglasnost!
— Eh, kad bi cijenama mogli odrediti bar jednojodišnji mandat.
— Ponekad je lakše utvrditi broj mandata nego mandatora.
— U principu, samo su zatvorenici za skraćivanje mandata.
— Trenutno, najkraće mandate imaju fudbalski treneri.
— Tek je na kraju trećeg mandata vidio da je još uvijek na početku.

Abdulah DAUL

ŠARENICA

Napisao jedan laf rivalu svome epital i sad čeka taj kurent da mu umre konkurent

xxx

Sve je časno i pošteno jer ti gledaš uopšteno a početniku želiš sretno da pročačka to konkretno

Pjesma nas je održala pa se kaže njojzi hvala što se tiče žive riječi njoj ne treba sportska hala

xxx

Nazdravičari stan'te, stan'te, zdravica se svojih man'te kucnite se vi u čelo jer s vama je sve počelo

Božo MARIĆ

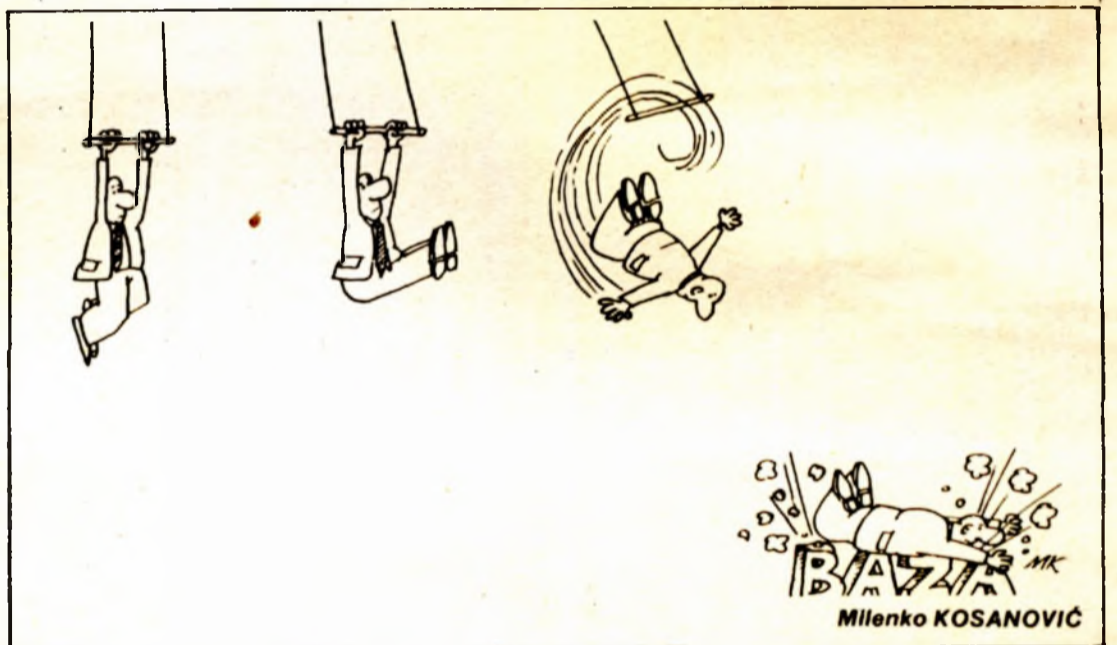
Milan ALAŠEVIĆ

RAZLOG

— Šta je bre Milisave, zašto si tužan?
— Problemi burazeru, problemi.
— Kakvi problemi Milisave?
— Problemi porodične prirode.
— Šta, da nije neko bolestan u tvojoj porodici?
— Jok, brate, svi su zdravi.

— Pa, kakve onda imaš probleme?
— Sa ženom.
— Šta je s njom bilo?
— Napustila me i otišla kod svoje majke.
— Ali, Milisave to ti je dobar razlog da čistiš, a ne da tuguješ.
— Eh, častio bi' ja sam kad bi' bio siguran.
— U šta?
— Pa, u to da se neće vratiti.

Rade ĐERGOVIĆ

Milenko KOSANOVIĆ

TUNELSKI FAZON

Dvadeseti vijek će ostaviti idućem vijeku bogato nasljeđe: višak fabrika, višak pameti, višak normativnih akata i višak hemikalija u rijekama. Možda čak i višak automobila, na bazi gesla: auto po glavi stanovnika. No u tom slučaju će biti velika jagma za prolaz motornih vozila. Napokon će mnoštvo iznerviranih automobilista uvidjeti prednost gradskog javnog prevoza.

Jasno je da ni autobusi neće moći lako da krče sebi put u pojačanoj gradskoj saobraćajnoj vrevi.

Prema tome, u gradskom saobraćaju idućeg vijeka glavno prevozno sredstvo će najvjerovatnije biti podzemna željeznica.

Tehnička prednost podzemne željeznice vidljiva je iz navedenih okolnosti. Što se tiče rentabilnosti poslovanja sve će biti u redu ako uvedu samouplatu.

Kad budu regulisali način samouplate, normativisti idućeg vijeka vjerovatno će se ugledati na sadašnji pravilnik koji obavezuje putnika da u samouplatnu kasu ubaci krupnu novčanicu ukoliko nema sitnih trideset dinara. Ova odredba sama za sebe ne bi dala nikakvih rezultata, da nije

još jedne veoma važne odredbe, koja zabranjuje da putnici jedan drugom razmjenjuju novčanice. Ta odredba istovremeno naređuje posadi autobusa da spriječi ovu transakciju među putnicima koji misle da su im u autobusu ista prava kao na trotoaru.

Istina, u sadašnjem pravilniku nije sasvim precizirano na koji će način biti sprečavano razmjenjivanje novčanica u autobusu. Dakle, u idućem vijeku je moguće ugraditi u pravilnik podzemne željeznice jednu originalnu odredbu koja će znatno poboljšati efekat samouplate.

Poboljšanje samouplate bi se sastojalo u tome da se na poslove i zadatke posade podzemne željeznice primaju samo nosioci džudo-pojava.

Ako u međuvremenu budu stavljeni u opticaj novčanice od deset hiljada novih dinara, uz agilnost snažne posade, podzemna željeznica bi u finansijskom pogledu mogla izaći na površinu. Pogotovo ako se ima u vidu da je putniku mnogo teže pobjeći iz vagona podzemne željeznice nego iz autobusa gradskog javnog prevoza.

Milan BOROVNICA

JUBILEJ U MOZAIKU

Ovu prigodnu ukrštenicu, kojom smo dali gornji naziv zbog upisanog teksta u rubnim poljima, treba riješiti tako da je sami popunite pojmovima iz donjeg spiska i na taj način komponujete kompletну ukrštenicu. Pojmovi su poredani prema dužini i razvrstani abecednim redom. S već upisanim slovima rješavanje će olakšati činjenica da pri unošenju pojmova u lik imate orijentir za sve rubne pojmove, pa se rješavanje svodi na laku i ugodnu zabavu.

- 9 slova: PREŠIROKO, TROGIRANI
- 8 slova: NONPAREL, UBRANOST
- 7 slova: ALABAMA, IZABELA, MALAJKA, ORGANON, OVISNIK, RAMAZAN
- 6 slova: AVARKA, ISAKOV, KUDELJA, OBERON, ORAŠAK, OSMINA, OVIEDO, PRAVDA, REALAN
- 5 slova: AKARI, ASIMA, BANDE, DITKA, DVINA, ENDER, GENET, ISTOK, IVANA, KRAKO, MIOMI, NJISKA, SAONE, STREL, TOMPA, TORANJ, TORIJ, ULANI
- 4 slova: ALEP, ANSA, EPIR, INAR, KAMP, MORO, OBIR, RANO, SLED, EMIR, ZORA
- 3 slova: AGA, AKO, ERB, MAK, NAS, NAV, NOJ, RUB, ŠIN, TAS
- 2 slova: AB, DO, ED, EJ, EN, GE, IC, LJE, ME, MO, MR, OB, OG, RJ.

Č E T R D E S E T O G O D I Š N J I

M O M Z I Š A F D A N E

D E J B O P I E J I V A L S O G U

PRVOSLOVKA

Tvoji putem idu nasmejani ljudi
I stiskaju ruke dragih prijatelja,
Tebi zavjet vječni otkidam iz grud:
Ostat ćemo skupa putem Tvojih želja!

(Alojz Buljan)

ZA RAČUNĐIJE

Racunsku kritikaliku treba kompletirati jednocifrenim brojevima (znamenkama), ali tako da račun u tri vodoravna i 3 uspravna niza budu tačni. U zadnjim kolonama dati su rezultati operacija i jedna sedmica u sredini. Zastupljene su sve 4 računске operacije. Pokušajte ovo riješiti!

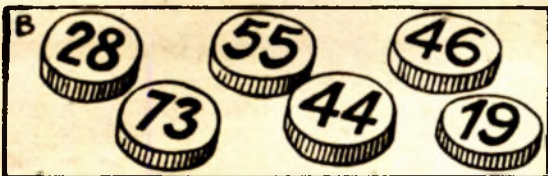
+		-	=2
x		+	x
x	7	-	=5
+	:	:	:
+	:	:	=3
=9	=2	=4	

PRVOSLOVKA

JUGOSLAVIJO
OSTAJEŠ
SLOBODNA
ISTINOLJUBIVA
PROLETERSKA
BRATSKA
RADNIČKA
ODVAŽNA
ZBRATIMLJENA
TOPLA
ISKRENA
TITOVA
OTADŽBINA!

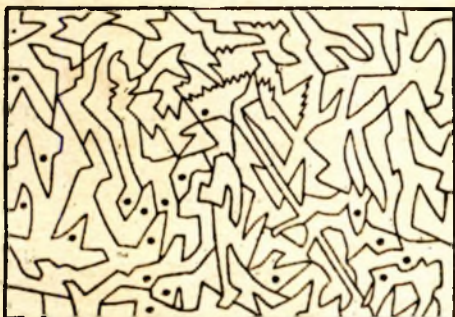
Nedo Banjanin

IZNIMKE

I na slici A i na slici B nalazi se nešto što po logici tu ne spada. Možete li pronaći iznimke u oba crteža?

TAJANSTVENI CRTEŽ

GRAD U SRBIJI U KOJEM SE NALAZI SPOMENIK NA SL. LIJEVO

KRETA-NJE BEZ CILJA

JEDINAC SIN AEDONE U GRČKOJ MITOLOG

FRKOP

MJESTO NA KAVI U KOJEM SE NALAZI SPO-MENIK NA SL. DE-NO

BAHIST KARNOV

UMAZAN I GLASAN UZVIK, KLIK

OPERA A. DVORAKA

GL. GRAD GRČKE

ŠAJNO, SVETANO

STRANO MUS. IME

DOMAĆE GOVORO

INSJEKT S MNOGO NOGU

KRUNA

FRVI RIMSKI CAR

VANADIJ KREČANA

VALJEVO NATRIJ

GRAD I LUKA U JUŽNOJ ITALIJI

RIJEKA U BOSNI KVAJ KO JE SE NALAZI SPO-MENIK NA SLIČI GORE

MJESTO KOD KUMANOVA SUZVUK

VOČNI HAPITAK

SLIKAR PREDIĆ

UŽITAK JEDAN ZARAT-LIJA

PLATINA PJEVAČ ROSI

BOJA LICA ČILIM

PRITI, VUCI TERET SLAVONS. POZEGA

TUDINAC LUKA KOD MAFARKE U KOJAJ SE NALAZI SPO-MENIK NA SL. DOLJE

RUSKO MUSKO IME

PRILIČ-NO JAKO

GRAD U BELGIJI /GENT/

KOMADI BEZ IZ-RAZITE DRAMSKE RADNJE

JUŽNO-EVROP. BILJKA

CEVIT, FRAGKO-ZORJE

ITALIJA GUŽVA, METEŽ

PREPE-LENAC JEDNA ZAGO-NETKA

PANČEVO

TETOVO ŽIVEĆNA NAMIR-NICA

KISIK GLUŠICA OHREMOVIĆ LESKOVAC

OTPADAK OD SIJE-NA

Svim prijateljima i poznanicima sa tugom i bolom javljamo da je 3. maja 1985. godine u 79. godini života preminula naša draga

SAVA ŠLJIVAR

Sahrana će se obaviti u Bosanskom Petrovcu na groblju Dobro selo, dana 5. maja 1985. godine u 13 sati

Ožalošćeni: sin Dako, kćerke: Smilja, Soflja i Dragica, brat Uroš, unuci, unuke, prauunci, snaha, zetovi i ostala mnogobrojna rodbina

061153

5. maja navršava se četrdeset dana otkako smo izgubili našeg voljenog supruga i brata

ADEMA (ADE) SAČIĆA

Ovim putem želimo da se zahvalimo kolektivu GIK „Kozara“ i Tvornici obuće „BOSNA“ kao i svim prijateljima i komšijama na ispračaju našeg dragog Adema (Ade)

Porodica Sačić
0533393

SJEĆANJE

NEVZETA MEDANHODŽIĆ

3. 5. 1984 — 3. 5. 1985.

S tugom i poštovanjem radne kolege: Jela, An-kica, Zekija i Milan

053392

Dana 30. maja 1985. godine navršile se dvije godine od smrti naše drage i nikad nezaboravljene majke

MUNIRE MUSTAJBAŠIĆ

Ožalošćeni kćerke: Nazifa, Asima, Halima i Namka i sin Asim i unuka Gordana

053393

5. maja 1985. navršavaju se tri godine od smrti našeg oca i supruga

MITRA KECMANA

penzionisanog oficira Garde i nosioca „Spomenice 1941. godine“

Porodica
061154

Na osnovu odluke Radničkog savjeta Radne zajednice zajedničkih poslova broj: RS-XXXIX-327/85 od 10.4.1985. godine. Radna zajednica zajedničkih poslova RO Kliničko-medicinskog centra Banjaluka

OGLAŠAVA

slobodno radno mjesto na određeno vrijeme
1. Radnika za obavljanje poslova i radnih zadataka finansijskog knjigovode u Odjeljenju knjigovodstva OOUR KBC na određeno vrijeme sa skraćenim radnim vremenom po 4 sata do početka rada radnika sa punim radnim vremenom - 1

USLOVI: završena srednja ekonomska škola ili ekonomski tehničar IV stepena stručne sprema, 6 mjeseci radnog iskustva.

Prijave se podnose Komisiji za radne odnose Radne zajednice zajedničkih poslova RO KMC Banjaluka, Ul. Zdrave Korde broj 1, u roku od osam dana računajući od prvog narednog dana po objavljivanju oglasa u listu „Glas“ Banjaluka.

Uz prijavu učesnici oglasa treba da dostave original ili ovjeren prepis ili ovjerenu fotokopiju: svjedočanstva o završnoj traženoj školskoj spremi, izvod iz matične knjige rođenih, uvjerenje o radnom iskustvu i uvjerenje o radnoj sposobnosti izdato od nadležne zdravstvene organizacije i od čijeg izdavanja je proteklo najduže dvanaest mjeseci.

Nepotpune i neblagovremeno dostavljene prijave neće se uzimati u razmatranje.

O rezultatima oglasa kandidati će biti pismeno obaviješteni u roku od 15 dana od dana izbora.

RO „DUBIČKI ROBNi MAGAZIN“ OOUR „MALOPRODAJA“ BOSANSKA DUBICA
Komisija za rad i radne odnose OOUR-a „Maloprodaja“ Bos. Dubica na osnovu ukazane potrebe raspisuje

OGLAS

- 1. dva (2) KV prodavača na određeno vrijeme
- 2. jednog (1) KV prodavača na određeno vrijeme u bifeu R. kuće.
- 3. jednog (1) fakturistu-daktilografa na određeno vrijeme.
- 4. jednog (1) NK radnika na određeno vrijeme.

Uslovi: Kandidati pod rednim brojem 1. treba da imaju završenu trgovačku školu. Rad se udružuje na određeno vrijeme.

Kandidati pod rednim brojem 2. treba da ima završenu trgovačku školu. Rad se udružuje na određeno vrijeme do povratka radnice sa trudničkog bolovanja u bifeu Robne kuće.

Kandidat pod rednim brojem 3. treba da ima završen kurs za daktilografa II ili I klase sa najmanje 6 mjeseci radnog iskustva. Rad se udružuje na određeno vrijeme do povratka radnice sa trudničkog bolovanja.

Kandidat pod rednim brojem 4. treba da ima završenu osnovnu školu i da je fizički zdrav i sposoban za obavljanje poslova fizičkog radnika. Rad se udružuje na određeno vrijeme, za vrijeme sezone.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Kandidati koji nisu s područja osnovne zajednice za zapošljavanje Bosanska Dubica dužni su uz molbu priložiti propisani obrazac za utvrđivanje prioriteta prizapošljavanju od Osnovne zajednice kod koje se vodi kao nezaposleno lice.

Prijave dostaviti putem pošte na adresu: RO „DUBIČKI ROBNi MAGAZIN“ OOUR „MALOPRODAJA“ BOSANSKA DUBICA, Ul. m. Tita 10.

Rok trajanja oglasa je osam dana od prvog narednog dana od dana objavljivanja u dnevnom listu „Glas“ Banjaluka.

RO ENERGOPETROL SARAJEVO — OOUR ENERGOPETROL PRIJEDOR na osnovu člana 5. i 9. Pravilnika o radnim odnosima i odluke Komisije za radne odnose, sa sjednice održane dana 26.4.1985. godine, objavljuje

OGLAS

za prijem radnika na poslove odnosno radne zadatke

1. ČUVAR VATROGASAC - PRIPRAVNIK NA NEODREĐENO VRIJEME na instalaciji Bihać - 1 izvršilac.

— Za navedene poslove potreban je KV radnik vatrogasnog smjera i da posjeduje podobnost za nošenje oružja.

— Kandidat je uz prijavu dužan dostaviti svjedočanstvo o završnom ispitu.

2. DAKTILOGRAF - NA NEODREĐENO VRIJEME - 1 izvršilac

— Za navedene poslove potreban je radnik sa završenom dvogodišnjom daktilografskom školom i radnim iskustvom od 6 mjeseci.

— Kandidat je dužan uz molbu dostaviti i svjedočanstvo o završenoj daktilografskoj školi i potvrdu o radnom iskustvu.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave sa dokumentima slati na adresu: OOUR ENERGOPETROL PRIJEDOR, sa naznakom „za OGLAS“.

SOUR KPK „KRAJIŠNIK“ BANJALUKA
RO TVORNICA OBUĆE „SLOGA“ OOUR „PROIZVODNJA OBUĆE“ PRNJAVOR

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose broj: 2492-1/85 od 17.4.1985. godine raspisuje

OGLAS

Za prijem radnika na poslove i radne zadatke

- 1. IZRAĐIVAČ DONJIH DIJELOVA, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme
- 2. KV OBUČAR PRIPRAVNIK, 5 izvršilaca, na neodređeno vrijeme.

USLOVI: Pod 1: završena škola za VKV ili KV radnike obučarske struke, sa 1 godinom radnog iskustva. Prednost imaju VKV radnici.

Pod 2: završena škola za KV radnike obučarske struke, bez radnog iskustva.

Uz prijavu na oglas potrebno je dostaviti sljedeće:

- dokaz o stručnoj spremi
- dokaz o radnom iskustvu
- izvod iz matične knjige rođenih

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas“ Banjaluka. Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Prijave slati na adresu: RO TVORNICA OBUĆE „SLOGA“ OOUR „PROIZVODNJA OBUĆE“ PRNJAVOR.

Komisija za radne odnose Radne organizacije „Mladost“ Mrkonjić-Grad raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos

1. Poslovođa prodavnice u Bosanskoj Gradišci na određeno vrijeme do povratka radnice sa trudničkog bolovanja - 1 izvršilac

Osim opštih uslova predviđenih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće posebne uslove:

VK ili KV radnik u trgovini s godinom radnog iskustva na sličnim poslovima, a ukoliko nema kandidata sa iskustvom, može i bez iskustva.

Prijave na oglas sa dokazima o stručnoj spremi i radnom iskustvu dostaviti Komisiji za radne odnose Radne organizacije „Mladost“ Mrkonjić-Grad.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Uskoro se navršava 40 dana od smrti našeg dragog supruga, oca, brata, zeta, djevera, strica, tetka i šurjaka

JOVANA PAPULIĆA JOCE

Dana 4. maja 1985. godine u 11,30 sati posjetićemo njegov grob na Novom groblju i okititi ga cvijećem.

**PORODICA PAPULIĆ
SA RODBINOM**

IZJAVA ZAHVALNOSTI

U dubokoj boli, koja nas je zadesila preranom smrću našeg dragog supruga, oca, brata, zeta, djevera, strica, tetka i šurjaka

JOVANA PAPULIĆA JOCE

Zahvaljujemo poslovnim odborima, njegovim najbližim saradnicima i svim radnicima RO Profesionalne elektronike i SOUR—a „Rudi Čajavec“, zdravstvenom osoblju a posebno doktorima zdravstvene stanice „Rudi Čajavec“, rođacima, komšijama, prijate-

ljima i znancima koji su dragog nam pokojnika ispratili na vječni počinak, te bili sa nama u najtežim trenucima boli, usmeno ili pismeno dali izjave sućuti te njegov grob okitili cvijećem i vijencima.

061151

Dana 6. maja 1985. godine navršava se tužna godina od smrti našeg dragog supruga oca, svekra, punca, djeda i pradjeda

ALIJE MEHIĆA

Dana 5. maja 1985. godine u 10 sati otkrićemo spomenik i položiti cvijeće na Novom groblju u Banjaluci.

NJEGOVI NAJMILIJI

053391

Dana 4. maja 1985. godine navršava se 40 tužnih dana od smrti naše drage kćerke, sestre, sinovke, nećakinje i unuke

BRANISLAVE BUNDALO

Obavještavamo rodbinu, komšije, prijatelje i poznanike da ćemo dana 4. maja u 11 sati obići njenu vječnu kuću, okititi cvijećem i zaliti suzama

OŽALOŠĆENA PORODICA

053383

Dana 6. maja 1985. godine navršava se šest mjeseci tuge i bola od prerane smrti našeg dragog supruga, oca i brata

**MILANA (ILIJE)
TATIĆA**

Otišao je prerano, ali njegov lik, toplina i dobrotu otače trajno u nama. Ostavi nas da vječno tugujemo

NJEGOVI NAJMILIJI:

supruga MILENA, sinovi: DARKO i DRAGAN i ostala rodbina

053390

Dana 1. maja 1985. godine navršilo se šest godina od smrti našeg voljenog

IVANA PASTUOVIĆA

OŽALOŠĆENA PORODICA

PASTUOVIĆ

053380

Dana 3. maja 1985. godine navršile su se dvije godine od smrti našeg dragog supruga, oca, i brata

MIĆE RAJAKA

S ljubavlju i poštovanjem

NJEGOVI NAJMILIJI

053374

Dana 5. maja 1985. godine navršava se dvije godine bola i tuge od prerane smrti našeg najmilijeg

**JOVE (SPASOJE)
MARKOVIĆA**

U nedjelju 5. maja 1985. godine u 11,00 sati izaći ćemo na njegov grob i položiti cvijeće.

OŽALOŠĆENA RODBINA

053373

Dana 5.5.1985. godine navršava se 40 dana od iznenadne smrti naše drage majke, bake i svekrve

CVIJETE KALABA

Njen dragi, dobri i plemeniti lik čuvaćemo trajno u našim srcima. Ovom prilikom izražavamo veliku zahvalnost komšijama, prijateljima i rođacima koji svojim prisustvom i izraženom saučešću ublažiše našu veliku bol.

U nedjelju 5.5.1985. godine u 11 sati posjetićemo njenu vječnu kuću, zaliti suzama i okititi cvijećem.

Ožalošćena porodica

053371

Dana 5.5.1985. godine navršavaju se četiri godine od tragične smrti našeg dragog

**MLADENA
JOVETIĆA**

Lišeni svih radosti živimo bolno i tužno, nemoćni da izmijenimo surovu istinu da smo te zauvijek izgubili.

TVOJI NAJMILIJI

053387

**REUF
KAVAZOVIĆ**

19.3.1985.
- 29.4.1985. g.

Tim povodom pri-
lažemo Udruženju
distrofičara Ba-
njaluka uobičajeni
prilog.

PORODICA

Na prilogu toplo
zahvaljuje Udru-
ženje distrofičara
Banjaluka, Akifa
Šeremeta „L“, tel.
30 746.

FOTO - VIJEST

Majka briše granice

Sreća na licima Vilme Ester Paz-Aizpu i njenog šestogodišnjeg sina, panamskog državljanstva, Sahid Ahmed Valdeza, je sasvim jasna. Ponovo su se sreli pošto je dječak sedam dana bio zatečen u Majamiju. Majka je htjela pošto-poto da ga uvede u Sjedinjene Američke Države. Nije prezala ni od lažnih dokumenata. Ipak, sve se srećno završilo zahvaljujući jednoj dobrovoljnoj humanitarnoj organizaciji koja ih je čuvala i pomogla majci da konačno dobije svog sina.

(Telefoto-Tanjug)

UZ 20-GODIŠNJICU ZOO—VRTA U LOS ANĐELESU

STARLETE U KAVEZIMA

● Organizatori proslave godišnjice zoo-vrta nisu očekivali mlade zgodne djevojke, koje su privukle snimatelje: poremetile su protokol, našle se u zagrljaju divljih zvijeri i odlično odglumile strah, spasavajući se iz kandži lavova

Nedavno je na zaista spektakularan način proslavljena 20-godišnica poznatog Zoološkog vrta u Los Angelesu.

Spektakl je zaista bio izuzetan i to mnogo više nego što je bilo ko očekivao. Proslava bi, inače, protekla skladno, kao i mnogi drugislični jubileji, da tu priliku nisu odlučili da iskoriste i oni čiji je životni cilj da se bilo po koju cijenu nađu pred objektivima televizijskih i filmskih kamera.

Tako se dogodilo da se na proslavu u zoološkom vrtu, mimo očekivanja organizatora, okupio poveliki broj mladih starleta i djevojaka koje sve čine da postanu glumice. Ističući sve svoje adute u vidu raskošnih oblina i minimuma garderobe, one su smjelo pozirale snimateljima pred kavezima sa najljucim divljim zvjerima, a neke su bile toliko hrabre da su to činile čak i u kavezima.

Sve to je, naravno, zadalo grдне glavobolje i muke čuvarima - prvo, zato što se tolikom broju gostiju ni-

su nadali, a drugo, zato što za ovakav spektakl nisu „pripremili“ životinje da bi bile pitomije nego obično. Nastala je velika gužva u kojoj su četvoronožni ljepotani, najčešći „dekor zvjezdica“ željnih publiciteta, pokazali da im ni malo nije stalo da poziraju. Bilo je mnogo ogrebotina, cike, pocijepanih haljina, obnaženih grudi i drugih dijelova tijela, tako da je za snimatelje bilo posla na pretek. Sve je, na sreću, prošlo bez težih ozljeda.

Iste večeri je ovaj skromni jubilej neočekivano dobio udarno mesto u vijestima na svim kanalima televizijskih stanica u Los Angelesu, a mnoge do tada potpuno nepoznate ljepotice privukle su pažnju filmskih i TV producenata i reditelja izvanredno „odigranim“ ulogama straha, spasavajući se pred zubima i kandžama lavova, pantera i tigrova. Budućnost će pokazati da li će iskoristiti šansu ili će im ovo ostati jedina glavna uloga. U svijetu filma je sve moguće.

ESTRADA

Smjerni Boj Džordž

U ovom smjernom mladiću sa tamnim naočarima i dugim kaputom, mada ženstvena koraka i detalja koji više odgovaraju ljepšem polu, teško je prepoznati poznatog rokera Boja Džordža. Rojterov fotoreporter ga je uslikao na londonskom aerodromu Hitrou 2. maja, dok se spremao da uđe u avion za Njujork. U američkoj metropoli Džordž treba da nastupi u duetu sa Stivi Vonderom idućeg vikenda na proslavi pedestogodišnjice harlemskog Apolo pozorišta.

(Foto-Tanjug)

Tarot-zapis Bika sedam glasi: neispunjen uspjeh, što znači da osobe ove dekade Bika imaju određene moći koje ih predodređuju za najviše uspjehe u životu ali da ipak sve ovisi od njih samih, od preduzetih mjera i opredjeljenja. Potencijal ovog Bika je sedam i u astrološkom tumačenju brojeva to znači mnogostranost dok mu je frekvencija Saturn, koji nosi sa sobom upornost i intenzitet. I doista, tvrdoglavost Bika sedam nema granica. Izuzetno talentovan, mnogostran i jak no želi da do kraja, skoro samoubilački, razvije sve svoje sposobnosti i talente. No, to mu veoma rijetko polazi za rukom. Zato je i malo znamenitih ljudi ovog znaka. Pomenimo ovdje samo dvojicu To su Onore de Balzak i Salvador Dali. Upravo primjeri ove dvojice najbolje govore o uspjelim Bikovima sedam.

Ako su pozitivne, osobe, osobe ove dekade Bika su mnogostrane, široke, instinktivne, privlačne (posebno za suprotan pol), snažno djeluju na okolinu, sposobni su da pošteno stiču materijalna bogatstva koja opet koriste da se bave duhovnim djelatnostima, i uopšte, Bikovi sedam iako skloni zemaljskom i materijalnom, najčešće plove prostorima duha, jer ako se za ikoga od znakova elementa Zemlje može reći „duh je moja otadžbina“ onda to jedino za sebe mogu reći Bikovi sedam.

Negativni Bikovi sedam su nepromišljeni, skloni gubljenju energije ni u šta, puki sanjari, okrutni prema bližnjima, mizantropi, lijeni i rasipni, ali sve tonaizuzetno pogrešan način, tako da vremenom postanu teški i sebi i sopstvenoj okolini. I, kako vrijeme više odmiče, oni postaju sve nesnošljiviji.

Konflikt koji nastaje u Bikovima sedam je borba između iluzija i stvarnosti i najlakše ga je moguće otkloniti ako osobe ovog znaka pokušaju a i uspiju da prihvate ono što je drugima sasvim normalno a to je: sjesti i raditi. Ispunjavati svoje svakodnevne dužnosti tačno i na vrijeme veoma je bitno Bikovima sedam, jer samo tako stiču osjećaj (njima toliko bitan) da stoje čvrsto na zemlji i da svoju snagu mogu usmjeriti u odgovarajuće prostore.

Biti pošten i objektivni jeste geslo kojeg bi se oni morali držati, a ne samo propovijedati. I, kad uravnoteže svoje snažne sile, emocije i aktivnosti, onda Bikovi se-

MEĐU MLADIM AMERIKANCIMA

GLUMCI POPULARNIJI OD REGANA

Glumac Clint Istvud i komičar Edi Marfi „pobijedili“ su američkog predsjednika Ronalda Regana u jednoj anketi popularnosti poznatih ličnosti među mladim Amerikancima.

Anketu je sproveo poznati američki nedjeljni „US njus end world report“, želio bi da ispita koje ličnosti u američkom javnom životu najviše inspirišu mladu generaciju i koje su „najvrjednije da posluže kao uzor“. Rezultat je bio prilično iznenađujući:

Na prvom mjestu našao se filmski glumac Clint Istvud, za kojeg se opredijelilo 30 odsto anketiranih, mladića i djevojaka od 18 do 24 godine. Drugo mjesto osvojio je popularni američki tamnopusi komičar Edi Marfi, za kojeg je glasalo 24 odsto anketiranih. Tek na trećem mjestu našao se predsjednik SAD Ronald Regan, koji je dobio samo 15 odsto glasova.

Iza Regana, istini za volju, ostala su mnoga poznata imena: glumica Džejn Fonda, papa Ivan Pavle II majka Tereza, filmski reditelj Stiven Spilberg i poppjevači, Majkl Džekson i Tina Turner.

ZODIJAK

BIK SEDAM:
11. MAJ - 20. MAJ

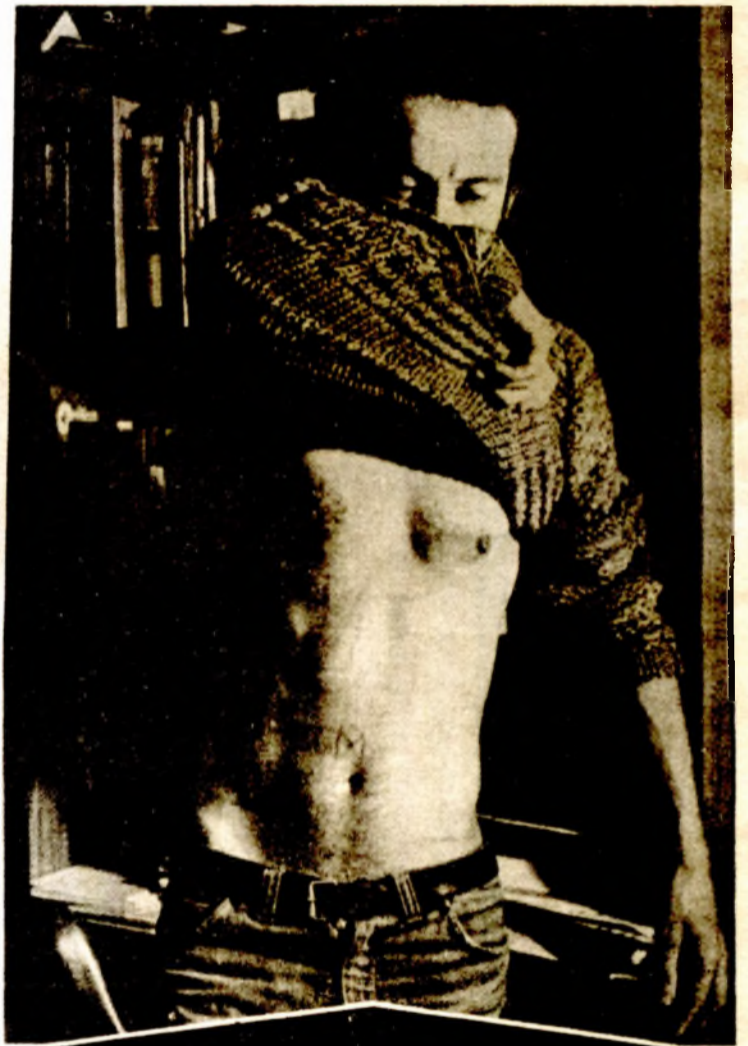
Neispunjen uspjeh

dam stiču mogućnost da uspiju u životu. I, tad kad sve urede što od njih zavisi, moraju se ponadati još u svoju srećnu zvijezdu, jer tarot-zapis im to i kaže: neispunjen uspjeh. Dakle, ispunjenje im je pod rukom, ali treba se dobro pomučiti da se ono i dohvati, mnogi Bikovi sedam jednostavno odustaju.

Osnovna teškoća Bika sedam je koncentracija. Usredsrediti se na jedan zadatak i ka njemu usmjeriti

sve svoje mnogostrane talente da bi problem bio prevladan (a samo tako može biti prevladan) osnovna je teškoća Bika sedam, a samo tako on može uspjeti. Druga teškoća na putu ka uspjehu je „nevještna sanjarenja“, jer Bikovi sedam imaju običaj da odsanjaju, da misle da su to već uradili. Kad neki plan propadne oni su ubijedeni da su sve uradili da on uspije, iako nisu ništa uradili nego samo-sanjali.

M. PRAREVAC

U ARGENTINI

TRAGOVİ NASILJA

Adalberto Karvazio Armajor, argentinski borac za ljudska prava pokazuje izranavljenu kožu na stomaku. Kukasti krsti urezana slova govore o orijentaciji tajne i neidentifikovane organizacije koja je prošle subote kidnapovala Karvazija na cesti južno od Buenos Airesa. „Ropstvo“ ovog revolucionara i, očito, stravična tortura, trajali su dva dana.

(Telefoto-Tanjug)

